СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. | Олифантъ, Па. Четверъ 9-го Октобра 1902. | Число 41.

Що чувати въ свѣтѣ.

Президентъ Рузвелтъ запросивъ до Вашинґтону головного президента Юніи, Мічела, и шесть найзначнѣйшихъ Компанистôвъ, щобы вже разъ закôнчити страйкъ.

Сей важный крокъ зробивъ вôнъ пôдъ напоромъ всѣхъ великихъ мѣстъ, котрыхъ мешканцѣ кричать, що зима надходить а твердого вугля, якъ не ма, такъ не ма. За жадну цѣну неможна теперь дôстати; тона мягкого вугля платить ся теперь декуды близько 20 доляровъ. Томужь то самъ президентъ Сполученыхъ Державъ занявъ ся тою справою и гадавъ, що якъ вôнъ вмѣшае ся, то прийде до згоды. Але безличнй компанисты анѣ слухати не хотять о поєдинню. Они въ своѣй безчѣльности кажуть, що робôтники не мають жадноѣ кривды, а чесного и характерного Мічела поважили ся они прозвати президентомъ розбôйникôвъ и анархістôвъ. Запамятайте собѣ братя страйкеры, якъ васъ капіталисты называють. Они скаржили ся передъ през. Рузвелтомъ, що страйкеры забили до сего часу вже 20 скебôвъ; на тое вставъ Мічель и сказавъ, що они говорять неправду. Сказавъ „якъ менѣ докажете, що то правда, що страйкеры забили ажь 20 скебôвъ, то я зречу ся президентуры въ Юніи.“

На тое замовкли паны, якбы имъ хто воды въ ротъ наллявъ. Отъ бачите, братя, якою ложею воюють тй вызыскувачѣ вашого поту, вашои працѣ!

Компанисты зажадали вôдъ през. Рузвелта, щобы на мѣсце милиціи давъ имъ реґулярне вôйско, щобы они при помочи скебôвъ могли отвирати брехи. Однакъ през. Рузвелтъ на тое не може нѣякъ згодити ся, щобы у майнахъ заробляли бомы и вяска зволочь, а чеснй юнійнй робôтники щобъ остали ся безъ працѣ. Рузвелтъ накаже ґубернаторови Stone скликати сейчасъ соймъ Пенсильвеніи, а якбы и на тôмъ соймѣ нѣчого доброго не врадили, то пришле вôйско и забере на якійсь часъ вôдъ компанистôвъ усѣ майны и накаже на кошть державы вугля выдобувати. Президентъ Рузвелтъ радить ся теперь зъ міністромъ справедливости про сю справу и хоче якъ найенерґічнѣйше поступити собѣ зъ упертыми компанистами. Бо Мічель казавъ такъ: якъ вы кажете, що робôтники не мають кривды, выберѣть вы своихъ а мы своихъ та зробѣмъ полюбовный судъ.“ — Але компанисты на тое не хотѣли пристати, бо они знають, що на такôмъ судѣ они мусѣлибы справу програти. Майможь надѣю, що вже Рузвелтъ дасть собѣ раду изъ тыми премудрыми панками!

Робота у майнахъ повинна бути дуже высоко плачена, бо есть дуже тяжка и небезпечна. Теперь оголошено рапортъ въ Вашинґтонѣ, зъ котрого показуе ся, що за оденъ 1901 рôкъ погибло въ майнахъ 1.467 робôтникôвъ а 3.643 зôстало калѣками, нездôбными до працѣ. Въ самôй Пенсильвеніи згинуло 814 углекопôвъ.

И за таку роботу, де надъ чоловѣкомъ завсѣгды виснть або калѣцтво, або смерть, міліонеры не хотять подвысшити робôтникамъ тыхъ пару центôвъ!

При твердôмъ углю мають робôтники еще бôльшу кривду нѣжь при мягкôмъ. При мягкôмъ вуглю робить ся лишень 8 годинъ — при твердôмъ 10 год. При мягкôмъ дорослый заробляе за 1 годину пересѣчно 26¼ц., а хлопцѣ по 12½, при твердôмъ зарббить за 1 годину 13 ц. а найбôльше 20 ц., а хлопець 5 ц. а найбôльше 8 ц — Притôмь случаѣвъ калѣцтва и смерти при твердôмъ углю два разы тôлько, що при мягкôмъ. — А компанисты верещать, що всьо олрайтъ! Цыгане! —

Декотрй американьскй ювилеры помѣстили на своихъ вôкнахъ побôчь золотыхъ зиґарковъ, и перстенôвъ, ланцушкôвъ и т. д. також мисочки зъ твердымъ углемъ и написами на нихъ: „Тутъ продае ся тверде угле по такôй самôй цѣнѣ якъ золото“.

Секретарь Спол. Державъ выславъ бувъ ноту до Румуніи, въ котрôй обстае за жидами, щобы ихъ Румуны не переслѣдовали. Страхъ якй тй жиды дуже бѣднй! Цѣлый свѣтъ завоювали, мовъ павуки обснували всѣ непросвѣченй народы, ссуть кровъ и пôтъ христіянъ и ще вайкотять, що имъ ся зле дѣе. Американцѣ замѣсть займати ся Срульками та Ицками, лѣпше бы зробили, колибы були помогли Бурамъ противъ Англичанъ, або и въ себе щобы запровадили порядокъ на Филиппинахъ та въ захôдныхъ и полудневыхъ стейтахъ, де по звѣрски обходять ся зъ Ніґрами.

Тому що зъ богато сторôнъ просять насъ о напечатане нового боевого руского имну, робимо радо ихъ волю, друкуючи сю прекрасну пѣсню:

Не пора, не пора, не пора!
Москалеви й Ляхови служить!
Довершилась Украины кривда стара,
Намъ пора для Украины жить!

Не пора, не пора, не пора,
За гнобителѣвъ лить нашу кровъ!
И любити царя, що нашь людъ обдира
Для Украины наша любовъ!

Не пора, не пора, не пора,
Въ рôдну хату вносити роздоръ!
Най счезае незгоды проклята мара!
Пôдъ Украины еднаймось прапоръ!

Бо пора се великая есть:
У завзятôй, важкôй боротьбѣ
Мы поляжемъ, щобъ волю и щасте и честь,
Рôдный краю, здобути тобѣ!

Здае ся, що на Туркôвъ надходить уже остатна година въ Европѣ. Росія, Сербія и Болгарія мабуть выдадуть вôйну Турціѣ, тому що тамъ дѣють ся страшнй непорядки. Одна часть Туркôвъ (Альбанцѣ) зробили повстане и рѣжуть, мордують христіянъ, а цѣлй христіяньскй села палять и рабують. Недавно тому вырѣзали кôлька тысячь Грекôвъ и Болгарôвъ а то вôдъ найстаршого ажь до найменшои дитины. При тôмъ збыткували ся въ найстрашнѣйшій способъ. Людей живыхъ кидали въ огень, выдовбували очи, по кавалку вôдрѣзували тѣло и т. п. способами вôдбирали жите. — Турецкій султанъ пославъ свое войско, але оно негодно завести ладу. Тожь здаеть ся, що буде вôйна, и Туркôвъ проженуть геть до Азіи, а землевь подѣлять ся сусѣднй державы.

Изъ Хінъ доносять, що тамъ також не спокôйно. Декуды зновъ повстають боксеры и мордують христіянъ.

Якъ знаете кôлька тыжнѣвъ тому померъ у Римѣ кардиналъ Ледоховскій, великій ворогъ Русинôвъ и руского обряду. Найбôльше ляха причинивъ вôнъ американьскôй Руси черезъ розпорядженя зъ 1897 р., черезъ котрй вôддавъ нашу руско-кат. церковъ пôдъ управу латиньскихъ біскупôвъ. Вôнъ хотѣвъ, щобы мы всѣ стали латинниками. Теперь Панъ Богъ увôльнивъ насъ вôдъ того Ляха въ червонôй реверендѣ. — На его мѣсце именовавъ Папа Левъ XIII Єронима Боттi. Вôнъ е зъ роду Италіянець, дуже способный и енерґічный. Свого часу вôдзначивъ ся вôнъ яко розумный чоловѣкъ, коли бувъ посломъ зъ Риму до Бразиліѣ. Мабуть ся змѣна выйде Русинамъ гр. к. обряду у корысть, особливо коли краевй епископы будуть для Руси не жебрати, але твердо домагати ся належныхъ еи правъ. Дай Боже!

На Угорщинѣ збунтовали ся хлопы въ мѣсцевости Вадени. Они спалили палату и обôйсте ґрафа Шабади; шкода выносить около міліонъ коронъ. — Противъ збунтованыхъ селянъ выйшло вôйско и застрѣлило 11 людей, а бôльше нѣжь 50 тяжко покалѣчило. Причиною бунту було мадярске вызыскуване бѣдныхъ сельскихъ робôтникôвъ. Отъ дивѣть, якій мадярскій рай Кошута!

М. Кравчишинъ, мѣстопредсѣдатель Р. Н. Союза. Родивъ ся въ Турильску, повѣта сяноцкого, въ Галичинѣ; прийшовъ до Америки передъ 11 роками. Теперь робить въ цементовни, въ шапѣ для направы млынôвъ въ Northampton, Pa.

Въ кôлькохъ мѣсцевостяхъ на Волыни и коло Кіева, у Росіи, повстали дуже грôзнй хлопскй заворушеня. Прийшло вôйско и декотрыхъ пострѣляли а богато поарештували. Въ цѣлôй Росіи кипить, бо тамъ страшно здирають народъ и паны, и урядники, и богачѣ-кулаки. Заносить ся на загальну велику революцію, котра незадовго выбухне та звалить и царскій престолъ и цѣле урядничо паньске ошуканьство и здирство. Найбôльше бунтують ся нашй Русины, котрй пôдъ московскимъ кнутомъ мають гôрше жите анѣжъ мали невольники Ніґры, поки неволя не зôстала знесена. Зъ добра чоловѣкъ не кидае ся голôручь на баґнеты и ґверы. Царь боить ся дуже, бо знайшовъ листъ у своимъ покою, що якъ не дасть волѣ, то го чекае смерть вôдъ революціонерôвъ. Царь стоить межи коваломъ а молотомъ, бо якъ бы хотѣвъ дати конституцію, то може бы го строили або убили его власнй міністры та великй паны, котрй хотять, щобы хлопъ та робôтникъ завсѣгды ходивъ въ ярмѣ.

Въ Галичинѣ бойкотують теперь люде жидôвъ и правительство — не ходять до корчмы и не курять тютюну. Черезъ се жиды дуже поспускали носы — кажуть, що ѣздили на пораду ажь до садаґурского рабіна — та вѣдай то имъ ничь не поможе. Правительство знову буде мати велику втрату, якъ всѣ Русины перестануть курити. Бо зъ тютюну держава мае великй доходы. — Се всьо роблять Русины длятого, щобы покарати панôвъ та жидôвъ за выборчй шахрайства. Заразомъ доносять намъ, що въ кôлькохъ селахъ рускй дѣти страйкують противъ польщины. Коли професоръ запытае дитину по польски, дитина мовчить и ничь не хоче анѣ говорити, анѣ читати анѣ писати по польски. А коли спытае учитель, чому не хоче, каже, що тато заказавъ и професоръ на той упôръ не може ничь порадити. Славно!

Рускимъ епископомъ въ Станиславовѣ именованый о. Пл. Филясъ, великій ворогъ кацапôвъ, москвофилôвъ. Они теперь дуже плачуть, що всѣ епископы належать до украиньскои партіи. — „Яко таетъ воскъ отъ лица огня“, такъ кацапска темнота счезае. Молода партія хлопска побивае ихъ усюды. И на Лемковщинѣ и на угорскôй Руси зачавъ ся вже рухъ и житє и борба, котра мусить ся закôнчити смертію вже теперь на пôвъ мертвои московскои бранжѣ. Москвофилы мали недавно „собраніе общества Качковского“ въ Самборѣ и подѣлили ся на 2 таборы; оденъ таборъ старыхъ вовкôвъ, другій таборъ молодыхъ цуцикôвъ. Якъ жежь ся зачали помѣжь собою старй и молодй кацапы сварити, а вôдтакъ и по пыскахъ бити то зробили шкандалъ и смѣхъ изъ себе на цѣлый свѣтъ.

„Яко исчезаетъ дымъ“ — такъ исчезнуть они за кôлька рокôвъ!

Зъ кіевскои вязницѣ утекло 12 політичныхъ арештантôвъ, котрй тамъ сидѣли за хлопскй розрухи на Українѣ. Они утекли въ той способъ, що пôдчасъ проходу закинули мѣшокъ на голову вояковй, котрый стоявъ на вартѣ, а вôдтакъ звязали его и заткали хусткою уста, щобы не мôгъ кричати. Мимо енерґічнои погонѣ, не удалось московскôй поліціи доси ихъ спôймати. Въ кіевскôй вязницѣ сидять еще 60 Русинôвъ, якихъ держать вже 16 мѣсяцѣвъ, безъ жадного переслуханя. Настоящій русскій московскôй рай.

Въ Бразиліи Русины зачали вже сварити ся и розволѣкають свои справы передъ цѣлымъ свѣтомъ, якбы не могли своихъ брудôвъ дома выпрати. Сумно!

Коли чую слово Мадяръ, то виджу пейсатого жида въ ярмурцѣ и халатѣ, нашиванôмъ гузарскими мадярскими шнурами. Се прійшло менѣ на гадку, колимь читавъ про обходъ въ честь Кошута. Славять ся, хвалять ся на цѣлый свѣтъ! Та чимъ тй пейсатй Мадяре мають хвалити ся. Не лише знищили Славянъ, Русинôвъ и Словакôвъ але и своихъ мадярскихъ хлопôвъ пускають зъ торбами. Просто гидь бере, якъ згадати Мадярщину!

Галицкй Русины (украиньскои партія) закладають великій банкъ, щобы выкупити для рускихъ хлопôвъ всю землю вôдъ польскихъ дѣдичѣвъ. Щасть Боже!

Австрійскй Чехи змавляють ся зъ лужицкими Сербами пôдъ Прусомъ щобы заложити велику ческу державу, коли Австрія завалить ся. Насъ Русинôвъ є 3 разы тôлько, що ихъ всѣхъ на купу, тожь намъ далеко лекше сотворити свою независиму Русь.

Небôщикъ кардиналъ Сембратовичъ записавъ богато грошей на рускй цѣли. Зъ того выплачено теперь 42.000 кор. на хлопскй бурсы, де бѣднй хлопскй сыны будуть могли дôстати помешкане и вiктъ, щобы могли ся учити. Честь покôйникови, котрый не богатъ горлавъ, але лишивъ слѣды вѣчнй своеи любови для хлопского руского народу!

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Жовтень		
9	Ч.	† Іоана Богослова
10	П.	Калистрата
11	С.	Харитона, Вячеслава
12	Н.	17. по Сош. Киріяка
13	П.	Григорія арм.
14	В.	† Покровъ Б.
15	С.	Купріяна, Юстины

О. Дмитро Добротвôръ, рускій священикъ зъ Черновець (Буковина), епархіи станиславôвскои, прибувъ дня 30. вересня б. р. до Сполученыхъ Державъ и обôйме одну зъ тутешныхъ парохій. Щирымъ серцемъ витаемо нашого нового робôтника въ винографѣ Христовôмъ и желаемо якъ найлучшого успѣху въ его намѣрахъ и праци народнôй.

— При концѣ серпня с. р. було въ касѣ Сп. Державъ 574 міліонôвъ доларôвъ въ золотѣ. Є се найбôльше число золотого гроша, яке нагромаджено коли небудь въ державнôй касѣ.

— Богатй поклады золота и срѣбла вôдкрили въ Мічіпісатенъ, коло Солтъ Ст. Мері, Мічіґенъ. Тона руды выдобута зъ нововôдкритыхъ копалень дае золота вартости 8.150 доларôвъ, а срѣбла 152 85 дол. Чимъ глубше копають, тымъ руда е богатшою.

— Жнива на Украинѣ о въ цѣлôй Росіи були сего року вдоволяючй. Після урядового справоздання російского міністерства рôльництва дали они 810 міліонôвъ пудôвъ пшеницѣ (пудъ мае 40 Америк. фунтôвъ) 1,325 міліонôвъ пудôвъ жита. 750 міл. пудôвъ вôвса и 375 міліонôвъ пудôвъ ячменю. Можна проте надѣяти ся, що сего року не буде голоду въ Росіи.

— Въ оборонѣ своеи матери застрѣливъ 25 лѣтный робôтникъ Мих. Вордь рôдного брата Тому. Вôнъ прійшовъ минувшого вторника домôвъ и заставъ Тому, якъ по пяному бивъ безъ пощады стару матеръ. Не богато надумуючи сь зловивъ за револьверъ, якій висѣвъ на стѣнѣ тай однымъ стрѣломъ положивъ трупомъ поганого сына и брата. По тôмъ попрощавъ ся зъ нещасною матерю и добровôльно вôддавъ себе въ руки властей.

— Народный конґресъ французкихъ углекопôвъ (майнерôвъ) вôдбувъ ся минувшого тыжня въ Конюментрі. Мѣжь иншими порѣшено на конґресѣ домагати ся въ цѣлôй Франціи забезпеченя робôтникôвъ на старость и ужити всѣхъ можливыхъ средствъ, щобы заведено въ копальняхъ 8-годинный день працѣ До тыхъ 8 годинъ мае бути вчисленый часъ потрѣбный до въѣзди и выѣзду зъ копальнѣ.

— Трупъ въ керниця. Въ Вербôжи, коломыйского повѣта (Галичина) выдобули зъ керницѣ трупа господаря Костя Тулика. На тѣлѣ топельника найдено слѣды насильнои смерти. Подозрѣного о убійство зятя увязнено.

Пôзнай Русине, куды тобѣ дорога.

(Конець).

VII.

Теперь братя Русины станьмо собѣ на розстайнôй дорозѣ и подивѣмь ся, куды, и зъ кимъ намъ треба пôти, кому помагати, а кого пищити, хто намъ пріятель братъ, а хто самъ собѣ радъ. Стоять противъ себе два таборы, два вôйска: одно молоде, здорове, свѣже — се молода руска поступова партія, — зъ другого боку стара дрянь, на котрои чолѣ стоять ляцко-московскй заиродапцѣ.

Подивѣмъ ся лише, за що борять ся однй и другй:

1. Руска украиньска партія хоче вôльнои, независимои вôтчины-Руси, въ котрой бы всѣ були рôвнй, свобôднй, щасливй.	1. Москвофулы хотять, щобъ усѣхъ Русинôвъ загнати пôдъ одну московску нагайку. Богомъ у нихъ царъ, паны и попы се люде, а робучій народъ пôсля нихъ то худоба у ярмѣ.
2. Мы любимо свою народну мову, говоримо нею и пишемо; богато нашихъ ученыхъ выдало тысячѣ поучаючихъ книжокъ — мы вѣримо твердо, що мусимо дôгнати у поступѣ иншй народы. Въ нашôй украиньской партіи, чи хлопъ, чи мѣщанинъ, чи робôтникъ чи интелиґентный — сѣракъ, капота и сурдутъ — усѣ вважають ся братьми, усѣ поводять ся зъ собою такъ якбы зъ однои родины. Нема пана тай Ивана, бо якбы котрый гордивъ хлопомъ, робôтникомъ, тобы го выкинули изъ партіи.	2. Москвофулы называють тую мову, котрою насъ мати говорити вчила, надъ колыскою спѣвала, котрою говорили дѣды, прадѣды, „языкомъ скотопасовъ (пастухôвъ)", насмѣвають ся зъ неи та зъ нашихъ звычаѣвъ; не мають анѣ одного ученого, не вмѣють анѣ добре говорити анѣ писати, умѣють такъ по руски, якъ жиды по нѣмецки т. е. шварґотять нѣмецко-польско-московскимъ жарґономъ. Дома мѣжь собою говорять они по польски. Кацапы встыдають ся навѣть говорити зъ простыми людьми, а якъ заговорять, то хиба щобъ оцыганити, щобы легче запрягчи въ ярмо.
3. Молода партія хоче, щобы народъ бувъ просвѣченый; тому старае ся о рускй школы народнй, о рускй ґимназіѣ и семинаріѣ и о рускій университетъ въ старôмъ краю. Численнй просвѣтнй науковй товариства, часописи и выдавництва міліонами пускають мѣжь народъ хосеннй книжочки, въ котрыхъ е наука — просвѣта.	3. Москвофулы здрадили народъ въ справѣ руского университету; они тримають зъ Ляхами; москвофульскй академики (щасте що ихъ ледви десята пайка помѣжь Русинами) стали скебами, хрунями, коли нашй рускй студенты застрайковали противъ Полякôвъ у Львовѣ. — Сй московскй Юды рыють противъ рускихъ школъ, а дѣти свои посылають до польскихъ и нѣмецкихъ. Ихъ нужденне товариство и двѣ часописи замѣсть освѣты ширять темноту и незгоду, оттакъ нишуть по дурному якъ Нюйорска „Брехня". Не треба вамъ бôльше и казати!
4. Украинцѣ борють ся зъ польскими панами, шобы бôльше платили за роботу, або щобы вступили ся зъ ґрунту та продали землю хлопамъ. Длятого зробили сего року страйкъ, котрый люде выграли майже усюды. Сей страйкъ ще бувъ и длятого, щобы пострашити панôвъ, щобъ не шахровали та не збыткували ся надъ Русинами при выборахъ.	4. Москвофулы стали наймытами польскихъ панôвъ. Они писали въ своихъ обохъ часописяхъ, щобы люде скебували тай кричали, щобы страйкерôвъ стрѣляти и арештувати. Кацапскй попы казали, що бѣднй страйкеры то соціялісты, радикалы, анархісты и на проповѣдяхъ вôдмовляли людей вôдъ страйку, — посылали скебôвъ до страйкуючихъ сѣлъ — однымъ словомъ були паньскими отаманами — посѣпаками.
5. Противъ жидôвскои лихвы заложила украиньска партія въ кождôмъ мѣстѣ рускй банки, котрй прекрасно розвивають ся. „Народну торговлю", котра мае около 20 величезныхъ сторôвъ заложили народовцѣ, такъ само руску асекурацію „Днѣстеръ", котрый обертае теперь міліонами.	5. Кацапы обôкрали „Русскій Банкъ" и допровадили до жебручои торбы тысячѣ хлопôвъ. Замѣсть щось хосенного робити они роблять роздоръ мѣжь нами за ъ, ы, ѣ, ѳ и т. д., за „сс" — а всьо въ имя „тысячелѣтной русской исторіи". И мають правду у тôмъ, бо Русины и передъ 1.000 лѣтами все сварились и черезъ сварню стратили волю. Тогожь они хотять, щобъ робучій народъ все на нихъ робивъ.
6. Украинцѣ мають множество бурсъ, де бѣднй рускй хлопскй сыны або за дармо або за пôвъ дармо суть на бордѣ, щобы могли учити ся за священникôвъ, професорôвъ, докторôвъ и т. и.	6. Кацапы не умѣють нѝчь самй зробити, хиба часомъ украдуть готове, якъ недавно украли бурсу въ Новôмъ Санчи. Та протe народовцѣ сейчасъ заложили тамъ нову бурсу, въ котрôй вже теперь есть 20 лемкôвскихъ школярѣвъ.

Та не мѣсце тутъ братя, щобъ усьо наразъ сказати. На воловôй шкорѣ не списавъ бы зъ одного стороны кацапской подлоты-зрады, а зъ другои той завзятои борбы украинской хлопской партіи за волю руского народа. На щасте правда бере верхъ надъ брехнею, свѣтло надъ темнотою, свобода надъ неволею. За кôлька рокôвъ у старôмъ краю то хиба у клѣтцѣ помѣжь звѣрами въ менажеріи за тикетами будуть показувати кацапа, дѣти страшити будуть Юдами, запроданцями рôдного краю. Исчезае тота зволочь; зъ каждымъ днемъ ихъ менше. Лише Лемкôвщина лежала до теперь въ темрявѣ; не мала щирыхъ людей, котрй хотѣли бы хлопа-робôтника добру научити. Божь ихъ бизнесъ казавъ, держати народъ въ темнотѣ. Невченого обдурити найлекше. Зъ непросвѣченого найлекше здерти хоть бы и шкôру. Але вже и на Лемкôвскихъ горахъ свитае сонце лѣпшои долѣ та свободы. Пишуть часописи, що кôлька тыжнѣвъ тому скликали народовцѣ вѣче въ Новôмъ Санчи, на котрôмъ було кôлькасотъ селянъ-Лемкôвъ. Заложено тамъ филію „Просвѣты"; — она буде закладати читальнѣ, спôлки крамничй, касы позичковй и иншй хосеннй институціи по лемкôвскихъ селахъ. Братя Лемки на тôмъ вѣчу плакали якъ дѣти зъ жалю, коли имъ предотавали ихъ бѣду та горе черезъ темноту, плакали зновъ изъ радости, що и въ ихъ вôконце черезъ просвѣту засіяе сонце. Щасть жежь имъ о добрый, всемогучій Боже, щобъ замогла бѣду!

Ще бѣднѣйши е угорски Русины, де Жиды та Мадяры знищили цѣлковито нашихъ братôвъ. Тамъ не допускають нашихъ людей, бо боють ся, що якъ народъ стане грамотный, то скôнчить ся ихъ панованe, а Русинъ стане на власнй ноги. Але помимо всѣхъ пейсатыхъ та вусатыхъ ворогôвъ, народовцѣ идуть помѣжь угорскій народъ, посылають ґазеты и книжки такъ, що народъ мало-помалу приходить до пôзнаня своеи нужды. Найгôрше се, що тамъ лишь дуже маленька часть руского духовеньства признае ся до рускости. По найбôльшôй части они звуть себе Мадярами руского пабоженьства. Се дуже пôдло, коли слуги Христовй лучать ся зъ жидами и мадярами для корысти для бизнесу. Але и мѣжь ними е дуже маленька часть щирыхъ Русинôвъ, котрыхъ болить нещасна доля народу на угорскôй сторонѣ. Дай Боже, щобы тыхъ кôлькохъ справедливыхъ Русинôвъ були тою искрою, котра роспалить великій огонь, велику любовь для бѣдныхъ братôвъ хлѣборобôвъ рускихъ и робôтникôвъ!

А теперь братя кôлька словъ о „попикахъ радикалахъ". Насъ е всього кôльканайцять въ Америцѣ. Хтожь мы е, и чого мы тутъ прийшли?

Мы найщиршимъ серцемъ хочемо бути слугами Исуса Христа, котрый научавъ, що любовь ближнього и милосерй учинки се пôдстава усеи его науки, вѣры и христіяньского житя. Будучи сынами бѣдного кривдженого руского народа мы вважаемо своимъ найпершимъ обовязкомъ працювати для тыхже бездольныхъ нашихъ братôвъ. Богъ намъ судія, що не прийшли мы збирати маеткôвъ — выжь самй знаете, що найвыгôднѣйше булобъ для насъ сидѣти тихо, заложити руки та хиба лишь у церквѣ свôй конечный обовязокъ сповнити. Тогды жилибъ мы спокôйно, нѣхто не прозывавъ бы насъ радикалами, анархістами. Але за житя трупами мы не хочемъ бути. Насъ выгодувавъ бѣдный рускій народъ своимъ кервавымъ потомъ тожь мае право жадати вôдъ насъ, щобысьмо ему вôдвдячили за его хлѣбъ. Тому мы робимо и не боимось нѣякои вражои силы! Наша праця для идеѣ, для Христа! Тожь смѣло кажемо вамъ, вороги Бога й святои его правды: Не будемо мы нѣмыми псами, перестерѣгати будемъ народъ передъ тыми ямами, багнами, у якй народъ вы хотѣлибъ завести. Бо той Христосъ, котрый мовь смиренне ягня давъ ся катовати и распяти, той Спаситель, котрый вказувавъ на себе мовлячи: „дивѣть ся, якій я лагôдный а покôрного серця" — той самый Исусъ посторонками выгнавъ перекупнѣвъ и шахраѣвъ изъ Божои святынѣ, щобъ не зневажали еи.

Гробы побѣленй, зараженй трупы, новомоднй Фарисеѣ, вы на вѣрѣ хочете зробити бизнесъ?! Грабарѣ Руси! Коплете яму, щобъ Русь закопати?! Ще не вмерла свята Русь! Въ имя Христовои идеи, любови до бѣдныхъ, пониженыхъ мы идемо до борбы зъ вами, пекольнй наганячѣ! Зъ нами Христосъ, бо мы хочемо любови, братерства помѣжь людьми, а вы сѣете роздоръ. Народъ мусить пôзнати свѣтло вôдъ тьмы, народъ злучить ся заедно для выбореня вôтчинѣ и собѣ свого Божого права на розвôй и житe!

Любй братя Русины! Серцемъ пишу сй слова! Чомъ не годнй вы всѣ вже разъ зрозумѣти, що въ вашихъ рукахъ ваша доля? Покиньте сваритись, не слухайте темныхъ духôвъ, котрй кажуть вамъ розбивати вашйжь орґанізаціи, палити вашйжь хаты, на себе самыхъ руки накладати.

Не пора, не пора, не пора
Въ родну хату вносити роздоръ,
Най счезае незгоды проклята мара!
Пôдъ Украины еднаймось прапоръ!

Н. Струтиньскій.

Хлопскій рай въ Новôй Зеляндіи.

(Дальше)

II.

Перше, що парляментъ зробивъ доброго для будучихъ поколѣнь Н. Зеляндіи, було се, що новй великй посѣлости не можуть творити ся, а тй великй посѣлости, що вже е, не можуть збôльшити ся. Анѣ панôвъ не може бути въ Н. Зеляндіи бôльше, якъ ихъ е теперь, анѣ тй паны, що теперь е, не можуть збôльшати своихъ маеткôвъ.

Сеи землѣ, котра спасла ся передъ панами и опинила въ рукахъ державы, е еще дуже богато, и народъ не потребуе боятп ся, що скоро прийде часъ, коли то землѣ не стане. Але правительство знае, що колись такій часъ настане и тому воно теперь вже робить такъ, абы паны оденъ за другимъ парцелювали свои маетки. Новозеляндскій парляментъ, котрый рѣшивъ цѣлкомъ розбити велику посѣлôсть, наложивъ податки тôлько на тыхъ, котрй мають зъ чого платити, а бѣдакôвъ звôльнивъ вôдъ податкôвъ. Податковй права въ Н. Зеляндіи такй, що тамъ податокъ стягають тôлько зъ найбôльшихъ панôвъ, а е ихъ 13 тысячѣвъ. Дрôбныхъ господарôвъ е 96 тысячѣвъ и тй не платять нѣякихъ податкôвъ. Якъ котрый панъ гадае, що податковый урядъ скривдивъ его, може свою землю спродати державѣ (камерѣ) и держава мусить той маетокъ купити. Оденъ найбôльшій панъ, котрый годувавъ вовцѣ, такъ обуривъ ся на великй податки, що вôдступивъ свою землю державѣ. Въ наслѣдокъ того на земли, зъ котрои живъ тôлько оденъ нероба, осѣло 300 родинъ.

Вже въ 1891 роцѣ парляментъ давъ правительству величезный кредитъ, щобы правительство купувало великй посѣлости и парцелювало ихъ на меншй господарства. Найбôльше господарство може мати 225 морґôвъ (320 акрôвъ).

Якъ мы вже згадували, дрôбнй хлопы въ Н. Зеляндіи не платять податкôвъ, тôлько великй паны. За тй податки, то е за паньскй грошѣ, правительство купуе вôдъ панôвъ землю, парцелюе еи на господарства не бôльшй, якъ по 225 морґôвъ и роздае ихъ родинамъ, котрй не мають жадной землѣ, або котрй мають землѣ такъ мало, що не можуть зъ неи выжити. У насъ дѣе ся противно, Податками найбôльше обтяжена хлопска посѣлôсть, а за панщину, за пропінацію и т. д. плативъ панамъ весь народъ.

Декого може здивуе се, що новозеляндске правительство робить при парцеляціи такй великй господарства, бо ажь по 225 морґôвъ и що таке у насъ було бы неможливе. Якъ бы нашимъ панамъ полишено по 225 морґôвъ, а решту ихъ землѣ якъ бы держава купила и розпарцелювала по 225 морґôвъ, то було-бы всего-навсего до розданя мѣжь хлопôвъ 19 тысячѣвъ господарствъ. Навѣть якъ бы при панахъ полишено тôлько по 100 морґôвъ, а решту вôдкуплено вôдъ нихъ и по 100 розпарцельовано, то въ той спосôбъ утворило бы ся троха бôльше, якъ 48 тысячѣвъ новыхъ господарствъ. Тымчасомъ у насъ — не числячи тыхъ хлопôвъ, котрй вже не мають нѣякои землѣ, не числячи халупникôвъ — е звышь 756 тысячѣвъ такихъ господарôвъ, котрй мають менше якъ по два морґи землѣ, а звышь 338 тысячѣвъ такихъ, котрй мають троха бôльше якъ тамтй, але мають менше, якъ по 4 морґи. Коли бы отже хотѣвъ тыхъ надѣлити землею, то треба бы мати землѣ на оденъ міліонъ и 95 тысячѣвъ господарствъ! На се треба бы мати звышь 109 міліонôвъ морґôвъ, а паны мають нынѣ не повныхъ пôвшести міліона морґôвъ.

Але що иншого Н. Зеляндія, а що иншого Галичина. Въ Н. Зеляндіи люде жиють головно зъ худобы. Тамъ бôльша часть господарôвъ не сѣе збôжя, лишь выпасае вовцѣ и волы. Таке господарство котре тôлько выпасае вовцѣ, мусить мати бôльше землѣ, якъ господарство, котре сѣе збôже. Тамъ и тй, котрй сѣють збôже, мусять мати бôльше поля, бо щобы спродати збôже, вони мусять его транспортувати ажь до Европы. Абы за пшеницю достати 100 долярôвъ, новозеляндскій господарь мусить заплатити 30 дол. за транспортъ. У насъ що иншого. Нашь господарь мае торги дуже близько, а худобу шле найдальше до Вѣдня. Заки новозелянске збôже зайде на торгъ, мусить объѣхати пôвъ свѣта. Хто въ Н. Зеляндіи мае 200 морґôвъ, той не е бôльшій богачь, якъ сей галицкій хлопъ, котрый мае 20 або 15 морґôвъ поля. Абы въ Н. Зеляндіи не зазирала бѣда до хлопскои хаты, треба мати 150 до 220 морґôвъ, и тому въ Н. Зеляндіи на такй господарства парцелюють великй паньскй посѣлости. У насъ вystало бы розпарцелювати паньску посѣлôсть на господарства по 10 до 15 морґôвъ и ними доповнити хлопскй посѣлости. Коли бы вôдъ галицкихъ панôвъ держава вôдкупила землю, полишаючи кождому зъ нихъ по 100 морґôвъ, то можна бы зъ паньскои землѣ утворити до 400 тысячѣвъ посѣлостей 20 до 15 морґовыхъ. Кôлько бы то нужды було менше въ нашôмъ краю!

Парцеляція, о котрôй мы згадали, ишла дуже поволи, бо хочь правительство мало грошѣ на купно паньскихъ маеткôвъ, то воно мусѣло ждати, ажь якій панъ, придавленый податками, самъ схоче спродати свою посѣлôсть. Силувати панôвъ, абы продавали свои маетки на парцеляцію не можь було. Абы парцеляція ишла скорше, новозеляндскій парляментъ выдавъ въ 1894 и 1896 рр. два новй права о примусовôмъ вывлащеню великихъ маеткôвъ. Якъ у насъ кождый мусить спродати свôй ґрунтъ пôдъ желѣзницю, такъ въ Новôй Зеляндіи кождый панъ мусить спродати свôй маетокъ на парцеляцію, коли того правительство зажадае. Въ той спосôбъ до 1901 року правительство купило 77 маеткôвъ и розпарцелювало мѣжь 1600 родинъ. Зъ тыхъ, що зголошують ся до парцеляціи, паршеньство мають такй, що цѣлкомъ не мають землѣ, за ними идуть такй, котрй мають за мало, абы зъ своеи землѣ выжити.

(Конець буде.)

Дописи.

41. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Страйкъ и бойкотъ,

сй два слова, недавно еще такй чужй для руського хлопа въ Галичинѣ, зачинають набирати для него що разъ бôльшого значѣня. Про хлѣборобській страйкъ уже знаете, а що до бойкоту, то теперь пôдносять ся мѣжь руськимъ селяньствомъ голосы абы бойкотувати горѣвку и тютюнъ. Кобы лишь сей бойкотъ перевести въ дѣло, то його наслѣдки могли бы бути дуже важнй. По перше люде освободили бы свои орґанізмы вôдъ тои отруѣ, яку припимають зъ горѣвкою и тютюномъ, а по друге, и се найважнѣйше, бойкотъ горѣвки пôдтявъ бы дѣдичѣвъ и увôльнивъ бы нашй села вôдъ польсько-шляхотськихъ послугачѣвъ — жидôвъ-коршмарѣвъ, котрй при всякôй громадяньскôй акціи вôддають польськимъ панамъ величезну прислугу, а хлопамъ незвычайно шкодять, — а бойкотъ тютюну давъ бы почути правительственнôй касѣ, що и хлопъ умѣе допечи „ц. к. Высокому Правительству"...

Руськй послы

мимо напôмнень „Діла" якось не квапдять ставати зъ посольськими справозданями передъ своими выборцями хочь теперь пôльнй роботы вже по бôльшôй части покôнчено, то-жь хлопы мають бôльше свобôдного часу, а й лѣтна спека вже перейшла, то-жь послы вже могли бы трохи бôльше рушати ся. А тутъ зъ початкомъ жовтня буде скликаный парляментъ, и часть послôвъ зновь буде занята а хлопамъ-выборцямъ не остаеть ся нѣчого иньшого, якъ просити Бога, абы якъ найшвидше наступили новй выборы, бо тодѣ вони певне подякують своимъ посламъ... Покищо лишь посолъ дръ. Могильницькій буде здавати справоздане 17 с. м. въ Рогатынѣ.

Въ страйковыхъ процесахъ.

постаравъ ся „Народний комітет" о безплатну оборону при карныхъ трибуналахъ, якои пôдняли ся руськй адвокаты. Жаль лише що межи такихъ оборонцѣвъ втягнувъ „Народний комітет" и станиславôвського москвофіла, адвоката дра Алексевича, котрый изъ того зробить для себе й своеи партіи певне капіталъ на будуче...

Посвяченый хрунь

Не думайте, що лише Вы маете своихъ Обушкевичѣвъ, а теперь наѣде на Васъ ще й ватага Жолдакôвъ... О, нѣ, мы также маемо у себе не гôршй оказы! Такъ пр. завѣдатель парахіи Бѣлоголовы въ Золочѣвськôмъ повѣтѣ, о. Володимиръ Андруховъ, абы подобати ся панамъ и достати товсту парохію, хрестить свои дѣти на латиньскій обрядъ, братаеть ся зъ двôрськими офиціялістами, а хлопа и въ церквѣ и въ себе дома трактуе такъ, якъ коли-бъ то ще були панщизнянй часы, а вôнъ бувъ всемогучимъ паномъ мандаторомъ. Шкода, що ґр. Шептицькій не выславъ того „пастиря" разомъ зъ Жолдакомъ на місію до Канады!...

Пожары въ Галичинѣ

наробили послѣдними роками ось-якй шкоды: 1) Въ 1898 р. а) въ мѣстахъ и мѣсточкахъ 2,924.910 коронъ, б) въ сѣльськихъ громадахъ 3,629.698 к; 2) въ 1899 р. а) 11,978.010 к, б) 2,863.976 к; 3) въ 1900 р. а) 63,939.76 к, б) 24,693.084 к; 4) въ 1901 р. а) 83,895.061 к, б) 86,064016 к. Отсй цифры, поданй въ статистичныхъ выказахъ галицкого Выдѣлу краевого швидше уменьшують дѣйстный станъ рѣчей, якъ прибôльшують, а на всякій случай дають вельми сумный образъ галицкои нужды...

14. Вересня р. 1909 **М. А.**

Pleasant Home, Man. Canada.

Прошу помѣстити въ Вашôй „Свободѣ" сихъ пару точокъ, с трѣ повинни бути пересторогою для всѣхъ насъ, а особливо для канадійскихъ Русиновъ.

На початку сеи весны, достала наша кольонія листъ зъ Галичины вôдъ о. Ивана Велигорского, въ котрôмъ пише слѣдуюче:

Поважана громадо въ Pleasant Home! Повѣдомляю васъ, що маю охоту удати ся на душпастирство до Канады, отже еслибы ваша кольонія потребувала священника, то напишѣть до мене условя и я поѣду зъ охотовъ до васъ.

Мы ему на тое вôдписали такъ:

Всечестный отче! Мы конечно потребуемо священника але пôдъ такими условями, щобы нашъ рускій священникъ не належавъ пôдъ юрисдикцію тутешнихъ латиньскихъ біскупôвъ, але щобъ бувъ залежный вôдъ руского митрополита у Львовѣ. По якомусь часѣ достали мы листъ вôдъ тогожь священника слѣдуючого змѣсту.

Поважана громадо! Доставемъ вôдъ васъ листъ а зъ вдячностію годивемъ ся на ваше условя. Я зъ тымъ намѣренемъ удавъ ся до руского Митрополита у Львовѣ, и заявивъ ему що я маю намѣръ поѣхати до Канады на душпастирство, але нашй Русины не желають, щобы въ Канадѣ нашй священники належали пôдъ власть французкихъ біскупôвъ, але впростъ пôдъ руского Митрополита у Львовѣ. На тое вôдповѣвъ менѣ Митрополитъ, що ему вôдобрана всяка власть надъ Русинами въ Америцѣ, тôлько треба пôддати ся пôдъ власть тамошныхъ католицкихъ біскупôвъ; а зрештою радивъ менѣ пôйти до секретаря о. Жолдака, котрый вно що повернувъ зъ Канады, и дасть менѣ потрѣбнй поясненя.

Отожь о. Жолдакъ заявивъ менѣ, що кождый рускій священникъ, що хоче ити до Канады, то мусить 1) пôддатися пôдъ юрисдикцію французкихъ біскупôвъ, то значить, що мусить у всѣмъ ихъ слухати 2) мусить старатися о тое, щобы парафіяны записали церковь и маетокъ церковный на французкого біскупа, та запитавъ мене, чи я на тй условія згаджаюсь. Я ему сказавъ выразно, що нѣ.

Отожь видите, що я не можу пôти до Канады за помочію и згодою власти духовнои, бо ставлять менѣ такй условія, на котрй анѣ рускій священникъ, анѣ Русины, вѣрнй христіяне згодитися немогуть, бо мусѣлибы зъ часомъ зовсѣмъ пропасти разомъ зъ своимъ обрядомъ и народностію. Біскупы зъ початку приймальбы рускихъ священникôвъ, щобы людей наклонили до запису церкви на французкого біскупа, а потому нагналибы рускихъ духовникôвъ, а приймилибы польскихъ, бо они хотять Русинôвъ златинщити. Для того раджу вамъ священникôвъ зъ руки французкихъ біскупôвъ не приймати! се є перша рѣчь, а друга, борони Боже церковь записати на французкого біскупа, бо потомъ пропаде ваша праця. Они зъ церкви рускои зроблять латиньскій костелъ. —

О. Жолдакъ вдруге выбирає ся до Канады, але не на службу Божовѝ и рускому народови але на службу французскихъ біскупôвъ и вербує еще другихъ подôбныхъ охотникôвъ. Отъ якій мы достали листъ. Декій кажуть, що если церковъ не дамо записати, то нѣхто не посвятить, а я думаю, що въ кождôй церкви, до цѣле братство въ любвѣ нелицемѣрнôй живуть и молять ся, та не мають мѣжъ собовь разпрôвъ, лише живуть въ згодѣ по закону божому, то въ той церкви Богъ пребувати и Богъ ю посвятить. А де въ братствѣ незгода, а любовь лише про людке око, де комітеты мѣжъ собовь мають роздоръ, то тая церковь хотьбы она и посвящена, то тамъ фабрика грѣха. Мы также будуемо церкву, але пôдъ такимъ условѣмъ, що тая церква мае бути записана на цѣлу громаду въ Pleasant Home, и нѣхто до неи не мае дѣла, анѣ латинники, анѣ православный, лише руска громада въ Pleasant Home; а если дасть Богъ дочекати, що колись будемо мати своего руского епископа и правдивыхъ, щирыхъ рускихъ священниковъ, въ той часъ можна буде и церковь посвятити.

Иванъ Дрогомирецкій

Допись зъ Курітибы, Парапа, Бразилія.

Треба також спомнути, яке добро зробили намъ Бразилійскимъ Русинамъ оо. Василіяне за 5 лѣтъ, бо то неразъ було писано за нихъ по рускихъ календарахъ и часописахъ, але треба знати, що не все золото що ся свѣтить тай не все то правда, що оо. Василіяне пописали про себе. Они писали для политики, щобы народъ немавъ ихъ за єзуитôвъ. Я самъ мавъ ихъ за добрыхъ черпцѣвъ, але теперь бачу, що они роблять зъ Бразилійскими Русинами такъ якъ колись робили єзуиты. На примѣръ вôдбирають людямъ біблійнй исторіи; въ Прудентополисъ бють людей за марнй рѣчи мѣсто ихъ научити. Вважайте Бразилійскй Русины, що мы живемъ не въ Москвѣ, але на вôльнôй земли, та що оо. Василіяне жиють вашимъ потомъ а мимо сего спроваджують книжки ажъ зъ Рыму а просвѣтѣ суть противнй. Знаете добре, що свѣцкй священики черезъ Вас. не могуть тутъ прійти а тихъ 8 школъ и 10 церковъ на Прудентополисъ нема, а есть лишь одна нѣбы руска школа до котрои ходить 25 Поляковъ и Нѣмцѣвъ а на дванайцять тисячь Русиновъ и пять тисячь дѣтей, якй ходять ся що року, лишь 5 ходить до школы. Памятайте и те, що о. Кизима говоривъ на Антоніо Олінто, що ваша кольонія нѣколи не буде мати руского священика. Братя Русины не спѣмъ а берѣмъ ся до роботы. Нашй невыплаченй церкви се ще не робота а незначный початокъ. Лучѣмъ ся до купы та организуймось, якъ Американьскй Русины, закладаймо школы та просвѣщаймось. Памятаймо, що мы сыны Украины на вольнôй земли свободы, памятаймо, що мы сыны гнобленого та неволеного народу, котрымъ не вôльно и хвилѣ часу стратити марно. Не записуйте свои церкви на чужихъ, такъ якъ записали Курітибскй клерикалы свою церковъ на польске товариство, а тыхъ, що протестували противъ сего, оо. Вас. на казаню вызвали и казали, що то все одно бо такъ одно якъ и друге католицке. Въ той моѣй дописи не выступаю противъ всѣхъ оо. Вас. тôлько пишу те, о чѣмъ я самъ пересвѣдчивъ ся и другй люде оповѣдали, що нынѣ жиють въ Курітибѣ и вôдлучують ся вôдъ руской народности черезъ се, що ихъ оо. Вас. били. Се скажу правду, що дайте намъ такихъ людей, якимъ бувъ о. Маргинюкъ а не такихъ якъ о. Кизима, що коли лишь приѣхавъ до Куритибы то щось зробивъ противного руской просвѣтѣ.

Друкарнѣ, тй особы, що прибули, до насъ непривезли а слибыся тая друкарня мала достати оо Василіянамъ, то лѣпше щобы ничь небуло.

Дмитро Иванкôвъ.

(П. Иванкôвъ приславъ намъ предовгу допись – але позаякъ початокъ ей бувъ передрукованый у насъ зъ Куритибско польскои ґазеты, то мы его пропустили.)

Ред.

Ethelbert, Canada.

Завзываю всѣхъ Русиновъ, котрй є въ 8 тавншипахъ нашои околицѣ, щобы сей часъ присылали на мои руки протестъ противъ municipality и всякихъ тыхъ драчокъ, якй вымыслили нашй мудрагелѣ шторники. Они бы хотѣли зôстати то констаблями, concilman—ами и урядниками, за що бы побирали краснй грошй, нами зложенй. Они сейчасъ затягнулибы пожичку, якихъ 50 тысячь доляровъ, а то всьо вôдбилобы ся на нашôй шкôрѣ. Они насъ дурять, що якъ мы ихъ послухаемо, то нашй фармы будуть дорожшй. И щожь намъ зъ того?! Хиба, що оплата буде высша, таксу будемъ платити вôдъ фармъ дуже велику, такъ якъ по инишихъ кольоніяхъ. Гей не пхаймо нашихъ карковъ у шторницке ярмо. Недаймось на пôдмову, а протестуймо горячо противъ лисячихъ заходôвъ нашихъ легкоробôвъ. Найлѣпше най протестують тй, що вже тутъ є 3 роки и мають горожаньскй права. Перестерѣгаюжь васъ, братя и прошу, присылайте сейчасъ протесты!

Николай Сулятицкій.

За рôдный край.

(Дальше).

VII.

Реве и стогне Днѣпръ широкій
Горами хвилѣ пôдойма.

Ясна, мѣсячна нôчь. Надъ Днѣпромъ горять соткй огнищь, здаеть ся, немовбы усѣ Днѣпровй русалки выйшли на берѣгъ на нôчну гульбу. Та не русалки се анѣ не святоиваньскй огнѣ, се Ничаевй козаки запалили ватру для безпеченьства и для веселости. Кругомъ коло огню порозлягались плечистй вусатй постати зъ козацкимъ чубомъ на головѣ и зъ грôзнымъ поглядомъ въ обличю. Недалеко пасуть ся конѣ въ повнôмъ риштунку — осѣдланй, зъ уздечками на головахъ. На першій знакъ вартового, козаки були готовй до бою — при кождому була его шабля; довга списа була припнята при сѣдлѣ а мушкетъ (рушницю) кождый тримавъ въ рукахъ на поготовѣ.

Однакъ мимо тои военнои готовости, не було знати нѣякого неспокою на лици тыхъ закаленыхъ у бою людей. Война для кождого зъ нихъ стала ремесломъ, такъ, що выдержати не могли й кôлька мѣсяцѣвъ у супокôйнôмъ житю.

Ярема Вишневецкій выбиравъ изъ своихъ маєткôвъ що найдужшихъ хлопôвъ на своихъ дворскихъ козакôвъ, а на старшихъ для нихъ наймавъ славныхъ изъ своеи вôдваги Запорожцѣвъ, котрй чимъ не будь у Сѣчи провинили ся. Саракы козаки, втѣкаючи передъ якою тамъ карою изъ Запорожа, наймались у маґнатôвъ за ватажкôвъ.

Та не вôдъ парады державъ ихъ Ярема. Вôнъ тримавъ ихъ для охороны своихъ маєткôвъ вôдъ Татаръ та розбишакъ. Безнастанно объѣздили онѣ степы, часто бючи ся зъ Татарвою та другими степовыми бандытами; той недиво, що той козацкій полкъ вважавъ князь за саме чоло усього свого вôйска.

При одномъ огнищи сидить кôлька козакôвъ, курять короткй люльки тай балакають. Оденъ зъ нихъ, хлопчище якъ дубъ, пôдперъ ся однымъ лôктемъ о землю, выймивъ люльку тай каже:

„А я вамъ кажу братцѣ, що наплювати менѣ на таку роботу. Поставили насъ тутъ якъ псôвъ коло буды на вартѣ. Припняли мовь на ланцуху"

„Добре кажешь, Медведю," обôзвавъ ся другій. „Затровили насъ на нашихъ батькôвъ та братôвъ. Не здôймае ся рука на свою власну кровь"

„Правда, Ярема добрый для насъ, але собака для народу. Що то песѣй сынъ перевѣшавъ а замучивъ своихъ же хлопôвъ за найменшу рѣчь. Поскаржить ся жидъ арендарь, уже сто нагаѣвъ. Спôзнить ся мужикъ на панщину, уже протягають отаманы та перѣщать бѣдака; а вымовить битый изъ болю яке противне слово, уже кричать посѣпаки, що бунтуе, тягнуть до князя, а вôнъ звѣстно, або на паль, або на шибеницю. Я вамъ таки скажу, що вôнъ звѣрь лютый а не чоловѣкъ"

На тй слова вôдъ сусѣдного огнища пôдôйшовъ до розмавляючихъ чоловѣкъ вже постаршій, середного росту, прешерокій въ грудехъ, великій моцарь а охочій до розмовы. „Довбнею" его прозывали за его велику силу, що мавъ довбнею товкъ ворогôвъ. Сейчась вмѣшавъ ся вôнъ до розмовы:

„Що то й говорити — кождый знае, хто е Ярема, та не кождый знае, чому у нѣмъ тôлько лихои звѣрюки"

„Роскажѣть жежь батьку, якъ знаете" стали просити молодй.

„Якъ казати то й скажу, лише не перебивайте. Ото знаете, що Яремôвъ тато, то бувъ ще справедливый панъ чоловѣкъ и нашои вѣры. Хоть то, якъ знаете, кажуть, не ма що и святому панови вѣрити, але вôнъ бувъ таки лепскій чоловѣкъ. Вôнъ памятавъ, що вôнъ зъ козацкого роду, та що его прадѣдъ Дмитро Байда за нашу православну вѣру три дни у клятыхъ Туркôвъ висѣвъ на гаку у Бендерѣ. Отожь то бувъ вôнъ до якогось часу незгôршій чоловяга. Та на лихо обôзнавъ ся, закохавъ ся у Волошцѣ, у небôщцѣ княгинѣ. Вы еи не памятаете; але я тямлю еи, таку высоку та пышну. Не ма що казати, гарна она була, але и грôзна. Якъ, бувало, здвигне свои чорнй бровы, то вже неначе хмары надъ замкомъ повисли, кождый тремтить, боить ся неначе лихе збудити. Уже то она мусѣла и чарôвницевъ бути, бо старый панъ, що то вже нѣкого не побоявъ ся, а передъ нею, якъ то кажуть, неначе цуцикъ на двѣ лапки стае. Мусѣла она знати чаровати та ворожити, бо тамъ у волоскôмъ краю, середъ лѣсôвъ та багнôвъ усяке лихо водить ся. Або не розказуе и теперь замкова служба у Лубнахъ, чому комнаты небôжки на глухо позамыканй. Вôдъ коли умерла, якъ заперли еи покои, такъ по нынѣшный день нѣхто не отвирае. А чому? — Неразъ вартовй жовняры оповѣдали, що видѣли середъ опôвночи стару паню, якъ ишла зô свѣтломъ по покояхъ, цѣла у чорнôмъ, такъ, якъ еи у трунву вложили. Идежь то она, иде, очи горять, лице бѣле якъ стѣна, а у рукахъ держить острый нôжь, цѣлый закервавленый"

Пу-гу, пу-гу, пу гу!

такъ и залящѣло надъ самыми головами козакôвъ. Кождому перейшовъ морозъ по тѣлѣ. якъ учувъ переразливый голосъ зловѣщого птаха. Оповѣдачь и оповѣдати забувъ. Перехрестивъ ся побожно та ажь по хвилѣ говоривъ дальше:

Коли сю птицю почуешь, мимоволѣ здрôгнешь. Кôлько разъ лишемъ еи почувъ, все выворожила она комусь печаянну смерть. Хоть то й не новина козакови смерти въ очи заглядати, та все таки банно, коли тото пугукане зачую. — А може то и „она" — отта небôщка не мае спокою, по свѣтѣ лѣтае, зачула що за ню розказую, та й не хоче, щобымъ еи по смерти обсуджувавъ. Але я Богомъ свѣдчу ся, що лишь щиру правду говорю та не зô збыткôвъ, але щобысьте могли знати, чому нашъ князь такій катъ, такій лютый вдавъ ся. Може братцѣ вже недовго менѣ вѣковати, то най не понесу моеи тайны на той свѣтъ. Щось недобре менѣ серце вѣщуе. Ляжу та чую, немовъ десь пôдъ землею пищить дитина, немовъ чую стогôнъ мордованои жѣнки. Давнй часи! Нѣколи и мыслити о тôмъ не хотѣвъ, а теперь усе причувае ся. Може якъ вамъ розповѣмъ то и лекше стане, душу розважу."

Кружокъ слухаючихъ козакôвъ збôльшивъ ся вчетверо, бо вôдъ другихъ огнищь постягали ся козаки щобъ послухати „Довбнѣ." Бувъ вôнъ чоловѣкъ бувалый, не одно видѣвъ, не одно самъ зазнавъ, або вôдъ другихъ чувъ, а вже розказувати знавъ якъ слѣдъ. Довбня зъ за холявы добувъ люльку и каптукъ, набивъ тютюномъ, пальцями изъ ватры добувъ жару. пару разôвъ запыкавъ тай оповѣдавъ дальше. Козаки неначе камянй слухали — и не ворухнувъ ся жаденъ.

„Отожь то видите, заки небôщикъ князь оженивъ ся, тримавъ собѣ на замку любовницю, таки изъ простыхъ козачокъ. Оксаною звали. Була она порядного, старого роду. Мала она и батька и матѣръ тай вольного була плоду, козацкого. Не мавъ панъ права надъ нею, бо козаки на панщину не ходили але чого панъ не зможе. Бувъ у князя слуга вѣрный, Грицькомъ прозивали. Рôдного тата бувбы убивъ на паньскій розказъ. Изъ другими посѣпаками напали самотну дѣвчину середъ поля та звязану приставили до паньскихъ покоѣвъ. Що то вже бѣдна и побивала ся и плакала; а згодомъ привыкла и князя полюбила. Та бо и жила она якъ справжна княгиня. Убиравъ еи въ золото, въ парчу, повно слугъ крутилось коло неи; хиба птичого молока еи хибувало. — По якимсь часѣ и сынокъ знайшовъ ся у Оксаны. Князь все, бувало, заходить до неи и сына пестить и матѣръ голубить. Родичѣ Оксаны скоро дôзнались, де ихъ донька, та що було робити. Изъ княземъ правуватись?! Выреклись дитины та свѣтами пôшли, щобы зъ ихъ нещастя ще й не глузовали люде. — Та мѣжь тымъ у кôлька рокôвъ десь чи на гостинѣ, чи на ловахъ, спôзнавъ панъ Волошку. Причаровала его — ну тай оженивъ ся"

„Пôшла небога Оксана зъ паньскои палаты, повела за собовь княжого сына. — Князь побудовавъ хату, що правда, красну, давъ ґрунту тай худобы тай пересадивъ туды свою любку. А молода княгиня, Волошка, стала ґаздувати. И булобъ усьо гараздъ, якбы знову по якôмсь часѣ не павернулось паньске серце до Оксаны. Зачавъ панъ княгиню понехати, кудысь нôчю ходивъ и до панѣ вже то того серця не мавъ, що на початку. Стала панѣ за княземъ пôдзирати, людей розпытовати. Люде людьми, не втерпѣли сказали — ото такъ, панъ заходить до своеи давнои любки, ще и сына вôдъ неи мае. Якъ панѣ про се розвѣдалась, стала нѣ жива нѣ мертва. Оттакъ и зомлѣлу до покоѣвъ, вôднесли. — Та князь не довѣдавъ ся, чого она слаба. Хора то й хора, а ще й ваґôтна була; изъ теперѣшнымъ княземъ Яремою ходила. Волошка поводилась зъ паномъ якъ звычайно, а люде, боялись казати, щобъ не розгнѣвити даремно. Гадалисьмо, що усьо якось поладнае ся, та вже теперь бачу, що лѣпше було сказати. Не булобъ скоилось лихо"

„Сплю я однои ночи, чую хтось сѣпае мене зъ цѣлои силы. Прочунявъ я, пробудивсь, дивлю ся, надô мною стоить оттой вѣрный Грицько тай шепотить до мене: „Иване, бо мене пôпъ Иваномъ охрестивъ, „Иване" каже, „ходи но скоро за мновъ".

„Скочивъ я зъ постелѣ, Грицько бѣжить, бѣжу и я за нимъ. Дивлю ся, де мы бѣжимо, а то просто до тои хаты, де жила изъ сыномъ небога Оксана. Немовъ нынѣ усьо то бачу передъ собовъ. Въ хатѣ блымавъ каганець, пôбъ стѣною притулилась оттота Волошка, княгиня, въ рукахъ такъ и тримала острый нôжь, цѣлый червоный вôдъ крови. На пôдлозѣ лежали два трупы: Оксана, а коло неи немовъ притуливъ ся еи маленькій сынокъ. Кровъ збагрила цѣлу долôвку. Надъ тыми двома тѣлами клячавъ князь и ажъ заходивъ ся вôдъ тяжкого плачу. За пôзно прибѣгъ, щобы перешкодити страшному дѣлу"

„Сама, безъ нѣкого выхопилась княгиня изъ своихъ комнатъ, щобы пôмстити ся на любовници свого чоловѣка. И доконала свого клята вѣдьма! Не лише Оксану убила, а й невинну дитину. Та по доконанôмъ убійствѣ немовъ скаменѣла; таку задубѣлу заставъ ю тутъ князь и Грицько, котрый сейчасъ сюды махнувъ, якъ лишь дôзнавъ ся, що десь княгиня изъ замку подѣлась. — Щожь буду и казати дальше. — Спрятали мы тй тѣла, не христіяньскимъ поховали звычаемъ, а такъ закопали, щобъ и слѣду не лишити. Хату вычистили та заперли, а мѣжь народомъ розголосили, що Оксану зъ сыномъ панъ вывѣзъ далеко, геть до своихъ маєткôвъ, у Польщу. Народъ и не розпытувавъ богато, звычайно за покрыткою. Та не було вже житя панови тай панѣ. Вôдвернули ся ихъ серця вôдъ себе. Панъ боявъ ся лютои вовчицѣ, що на таке зважилась. Она то и комендеровала усѣмъ. Не дивожь, що зъ такои та такій сынъ удавъ ся. Вже малымъ хлопцемъ Ярема страхъ любивъ збытковати ся надъ звѣрятами а то й надъ людьми. Бувало сяде на коня та жене степами, и бе, катуе худобину, до смерти заѣздить. А коли летить мовъ несамовитый, якъ зустрѣне старця, чоловѣка, дитину, такъ конемъ и переѣде, ще й нагайкою ударить. Такій лютый зъ малку ставъ. Якъ же го вôдтакъ княгиня до єзуитôвъ вôддала у школу, то вôдрѣкъ ся и вѣры своеи и ставъ катомъ для бѣдного народу. Теперь спытайте, чому ему служу? Чому го не покину? Або я знаю. Може тому, що той и иншй грѣхи насъ повязали, може, що для иншихъ лихій, а мене шануе поважае, може и причарувавъ мене своими чарами!"

Зôтхнувъ Довбня важко; козаки мовчали, немовъ надѣялись, що ще щось бôльше имъ роскаже про ихъ страшного князя — ватажку.

Та тутъ и почулось здалека тихй звуки бандуры, а вôдтакъ и дôйшла до нихъ мелодія старои козацкои пѣсни про Сагайдачного.

Гей на горѣ тамъ женцѣ жнуть,
А пô пôдъ горою, доломъ долиною,
Козаки идуть.

„Бандуристъ!" крикнули козаки, скочили вôдъ огнища тай побѣгли въ тото мѣсце, вôдки долѣтавъ до нихъ голосъ пѣсни.

Н. Струтиньскій.

(Дальше буде).

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ нôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т.п. були надрукованѝ въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы єѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

До всѣхъ рускихъ громадъ церковныхъ въ Сполученыхъ державахъ.

Русины!

О. Андрей Годобай, мадярскій гр. кат. обряду візитаторъ, вôдколи тôлько ступивъ на американьску землю, скликае якісь зъѣзды и стараесь мѣжь ам. Русинôвъ ввести крутарску політику кôлькохъ знаныхъ мадяронôвъ, котрѝ крôмъ кривды и ганьбы не придбали Русинамъ въ Америцѣ бôльше нічь. Крôмъ того вôнъ покупивъ якісь проперты коло Скрентонъ, Па. за $20.000.00 и хоче, щобы люде складали на те грошѣ. А на 21. Октобра б. р. скликае до Hazleton, Pa. новый зъѣздъ вже зъ делеґатами, на котрôмъ мають зъорґанізоватись такъ, якъ се зробили галицкѝ священники ще минувшого року. Візитаторъ казавъ навѣть выдруковати статуты, котрѝ укладавъ невыименованый ще вікарій, и розôславъ по громадахъ. Навѣть деякѝ галицкѝ священники дôстали тѝ статуты; деякѝ отримали статуты тои новои орґанізаціи и запрошене на зъѣздъ, а деякѝ не отримали нічь.

Отже зваживши те, що візитаторъ не робить своеи роботы візитаторскои; зваживши, що попавши въ сѣти деякихъ крутѣевъ, веде ихъ політику, поводить ся сторонничо та нетактовно и хоче уходити за орґанізатора, —

зваживши, що о. візитаторъ всюды уходить за вызначника мадярского ряду, а за гр. к. візитатора ажь вôсля, що молить ся до мадярского бога“, заступае мадяризацію и послугуесь латиньствомъ, щобы вхопити Русинôвъ и ихъ маетки громадскѝ —

зваживши, що въ тôй новôй орґанізаціи народъ не мае жадного права анѣ голосу, хоть поносить всѣ кошты, —

тому мы просимо и взываемо и перестерѣгаемо всѣхъ священникôвъ и всѣ громады церковнѝ, щобы на сей зъѣздъ не ѣхали и делеґатôвъ не высилали. А сли хто поѣде, то его обовязкомъ есть отворити и представити ему, щобы зробивъ свою роботу яко візитаторъ и давъ собѣ зъ рештою всѣмъ спокôй.

А найлѣпше буде, сли кожда громада замѣсть делеґата выпле протестъ против его поступованя таки на руки о. візитатора.

Вôдъ Рускои Церкви въ Америцѣ.

Рада духовна:	Рада головна:
о. И. Констанкевичъ,	о. А. Бончевскій,
о. Ст. Макарь,	о. Н. Пôдгоецкій.

Вôдозва

до всѣхъ рускихъ робôтниковъ.

Братя робôтники! Кôлька днѣвъ тому заарештували 5 рускихъ страйкерôвъ въ Гобокенъ и замкнули ихъ до вязницѣ въ Scranton, Pa. Имъ закидують фалшиво, мовбы то они забили скеба Джемса Винстовнъ, котрый скебувавъ, хоть мавъ кôлька своихъ гавзôвъ та пару сотъ долярôвъ у банку. Однакъ они невиннѝ въ тôмъ убійствѣ. Жаденъ свѣдокъ не може засвѣдчити противъ нихъ. Але вы знаете, любѝ братя, що неразъ цѣлкомъ невинный чоловѣкъ въ нещасте упаде а якъ не мае помочи, пропадае марно.

Тѝ бѣднѝ нашѝ люде лишили дома жѣнки и дрôбнѝ дѣти: хтожь ихъ погодуе та хто выратуе ихъ татôвъ зъ нещастя. Для ихъ оборони треба наняти лоерôвъ и ихъ добре заплатити. Богато грошей потреба, щобы ихъ выратовати. Тому вôдзываемо ся до вашихъ сердецъ и просимо щиро: складайте свои лепты на ратунокъ пяти рускихъ страйкерôвъ и ихъ родинъ. Грошѣ посылайте на адресу; „Svoboda“ Box 418 Olyphant Pa.

Вôдъ комитету збираючого складки.

Юрій Хилякъ, Иванъ Сембратъ, Сильв. Свіонтковскій, И. Смакула, И. Мосцѣвскій.

Увага: Рôвночасно розсылаемо до всѣхъ братствъ Р. Н. Союза тикеты, на котрѝ можна выграти золотый годинникъ зъ ланьцушкомъ, вартости $100.

Чистый доходъ призначеный на увязненыхъ страйкерôвъ. Просимо щиро, особливо братôвъ секретарѣвъ, щобы зволили горячо заняти ся розпродажею тыхъ тикетôвъ.

Мадярска скаженина.

Въ Унґварѣ на Угорщинѣ выходить буцѣмъ то руска ґазета „Наука.“ Поминаючи вже се, що въ тôй ґазетѣ нема нѣчого поучаючого для угорского Русина-хлѣборoба, поминаючи и те, що ся ґазета, писана „языкомъ москвофульскимъ“, котрого народъ не розумѣе — ґазета тая приносить рускому народови на Угорщинѣ еще шкоду, бо вчить его бути покôрнымъ и выхваляе его гнобителѣвъ Мадярôвъ.

Ось що пише унґварска „Наука“ про мадярску хоругвь въ Америцѣ:

„Мадьярска застава въ Америкѣ. Минувшомъ тыждномъ прибыла мадьярска застава до Америкѣ, котору наша ветха краина послала мадярямъ до Америки. Депутація въ Нью-Йорку вступила на землю Америки и чрезвычайнымъ одушевленіемъ была пріята. Право отъ порта торжественнымъ ходомъ повезлися въ залу торжествъ (Грандъ централъ Паласъ.) Сія зала 12,000 слышателей вмѣщаетъ, но теперь указалася малой, чтобы могла воспріяти всѣхъ слышателей. Въ торжествѣ участвовали 15,000 мадьяровъ а съ американцами около 200,000 людей. Одушевленіе такимъ сталося же тамошню заставу мадярску совязали съ принесенной, а саміи американци и мадяре мѣшано обнималися и цѣловалися. Сердечно привѣтствуйме и ми нашу любиму три фарбовую мадярскую заставу милого угорского отечества нашого въ далекой Америкѣ и силно зовемъ ей: Ейльенъ!“

Не треба забувати, що „Науку“ выдають и пишуть рускѝ попы на Угорщинѣ, що выховались на рускôмъ хлѣбѣ, та жиють зъ руского народа! Чижь се не встыдъ та не ганьба? Редакторомъ сеи „славнои“ Науки бувъ давнѣйше о. Ю. Чучка, теперѣшный парохъ въ Johnstown, Pa.

Зъ подорожи

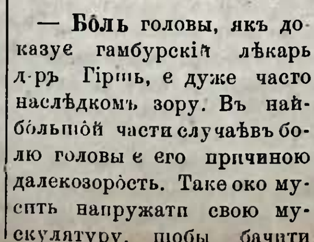
Орґанізатора „Союза.“

Въ Понедѣлокъ дня 29. Септ. 1902 вôдбувъ ся мітинґъ братства св. Петра и Павла въ Gradatim, Pa. вôддѣлъ Союза 64, въ домѣ п. Петра Виняра. Братство те зорґанізовало ся и приступило до Союза, а понеже члены хотѣли зачати дѣло свое по христіяньски, запросили також и о. Стефановича зъ Pittsburg-a. На мітинґу выбрано новый урядъ братства, ухвалено важнѣйшѝ параґрафы и записано до протоколу. По скôнченю мітинґу присягали добровôльно всѣ члены на любовъ братерску. такожъ обовязали ся вспомагати оденъ другого матеріяльно и морально, а о скôлько можности заховати тверезôсть.

Братство то не велике, бо числить не бôльше якъ кôльканайцять членôвъ, але сподѣемо ся, що кождый щирый Русинъ, перебуваючій въ тôй околици буде старавъ ся всѣми силами стати его членомъ, бо Р. Н. Союзъ есть правдива руска орґанізація, котрою повиненъ величатись весь рускій народъ въ Америцѣ.

Т. Лабовскій,
орґанізаторъ.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kikczov, 14. Essex Str., Jersey City, N. J.

— **Бôль** головы, якъ доказуе гамбурскій лѣкарь д-ръ Гіршь, е дуже часто наслѣдкомъ зору. Въ найбôльшôй части случаѣвъ бôлю головы е его причиною далекозорôсть. Таке око мусить напружати свою мускулятуру, щобы бачити лѣпше, а именно тымъ бôльше, чимъ близше находить ся предметъ, на якій оно глядить, отже въ першій мѣрѣ при читаню и иншихъ подôбныхъ роботахъ, якѝ мучать око. Коли се напружене ока тревае довше, выкликуе бôль въ нервовыхъ звояхъ чола, а вôнъ переносить ся неразъ и на задню часть головы. У сильныхъ людей може то напружене перейти зовсѣмъ безслѣдно, у слабшихъ выкликуе сильный бôль головы. Щобы зарадити тому, треба носити вôдповѣднѝ окуляры, котрѝ зовсѣмъ лагодять бôль. Також и иншѝ хоробы очій идуть въ парѣ зъ болемъ головы, пр. неправильно збудуване око, короткозорôсть и т. д. У всѣхъ тыхъ случаяхъ одинокимъ лѣкомъ е вôдповôдно дôбранѝ окуляры.

— **Правдива** траґедія розôграла ся на сценѣ въ Шамошь Уйваръ Угорщинѣ. Акторка Юлія Покей, яка въ своѣй роли мала стрѣляти зъ пѣстола до актора Бардаша, що бувъ колись еи любовникомъ, стрѣлила до него острымъ набоемъ и влучила въ самѝ груди. Бардашъ погибъ на мѣсци. Убійниця перетяла собѣ жилы въ очахъ многочисленнои публики и также померла незабавомъ.

— **Слѣды** страшного злочину вôдкрыла оногды нюйорска полиція припомочи доброго нюху. На розѣ Бродвей и 29-ои улицѣ було чути вонь паленого тѣла. Кермуючи ся нюхомъ дôйшла полиція до готелю »Empire Garden Cafe,« де найшла въ пивници голого трупа мущины безъ головы. Вонь паленого тѣла розходила ся зъ головы трупа, що якразъ тодѣ пекла ся въ печи (форнесѣ). Опôсля показало ся, що бувъ се трупъ Джемса Б. Крофта, богатого фабриканта зъ Длінъ Ковъ, Л. Ай. Имовѣрно замордували его кельнеры, котрѝ бачили въ него значну суму грошей. По довершеню мерду хотѣли трупа спалити, щобы затерти слѣды злочину. Коли вступивъ вôддѣлъ полиціи до пивницѣ, горѣвъ въ печи великій огонь, а у нѣмъ тлѣла голова и убране Крофта. Толува не мали вже часу всадити въ огонь. Пôдозрѣлого о сей злочинъ, увязнила полиція кельнера Тому Табайна, баркіпра Роберта Келія и кôлька женщинъ злои славы, котрѝ ходили на »заробки« до згаданого готелю.

— **Найкраснѣй** край на свѣтѣ, Индіи схôднѝ, належать мабуть до найнебезпечнѣйшихъ. После недавно оголошенои статистики, дикѝ звѣрѣ роздерли тамъ 3522 осôбъ, а по причинѣ укушеня вужами померло 22,537 люда. Дѣйсне число жертвъ е одначе о много бôльше, бо про богато случаѣвъ не донесено, де треба. Кромѣ сего згинуло въ пазурахъ дикихъ звѣрѣвъ 50 тысячь штукъ худобы. За урядовымъ винагородженемъ убито 14 тысячь 301 дикихъ звѣрѣвъ и 70 тысячь 93 вужѣвъ.

— **Огонь** знищивъ въ Пониковици пôдъ Бродами (Галичина) 24 селянскихъ загородъ. Згорѣло все до самыхъ основъ, а люде ходять и руки ломлять, що будуть дѣлати въ зимѣ. — Въ мѣсточку Бѣлый Камѣнь, золочôвского повѣта, згорѣло 60 домôвъ, по бôльшôй части асекурованыхъ. Шкода выносить около 200 тысячь коронъ.

— **Гора** Чулапата въ Перу почала выбухати, выкидаючи зъ себе попôлъ жужлѣ и ляву. Доси нѣхто не знавъ, що гора е вулканомъ. Забобоннѝ жителѣ въ великôмъ страху, бо пôшла мѣжь ними чутка, немовъ бы злый духъ замѣнивъ гору въ пекольну фабрику...

— **Страшенна** буря, звана тайфуномъ скаженѣла 29-го вересня на побережу Японіи и лишила по собѣ ще страшнѣйше дѣло знищеня. Чого не могла знищити буря, того довершили филѣ морскѝ, котрѝ залили сухопутъ пôдъ еи напоромъ. Цѣлый повѣтъ Одавава представляе одно велике румовище. Майже всѣ домы и будôвлѣ завалили ся або пошли зъ водою, сады и лѣсы поломанѝ, всѣ дороги, мости и зелѣзничѝ насипы понищенѝ, а около 500 людей втратило жите. Богато кораблѣвъ, а мѣжь ними й военне судно »Окікшіма,“ були выкиненѝ на берѣгъ и сильно ушкодженѝ.

— Подôбный гураґанъ навѣстивъ також въ тôмъ самôмъ часѣ италійскій островъ Сицилію. И ту все що лише було на дорозѣ гураґану, змегене зъ лиця землѣ. Мѣста Катанія, Модіка и село Сортіно лягли въ звалищахъ; — зелѣзничѝ шляхъ мѣжь Катаніею и Палермо знищеный зовсѣмъ; старинна катедра въ Бельфасе завалила ся, а шкоды выносять міліоны долярôвъ. Зъ людей, якъ обчисляють, погибло около 600 осôбъ. Италійскій король жертвувавъ для потерпѣвшихъ 30 тысячь долярôвъ. Жертвы пливуть зъ цѣлого краю.

— **Тяжко** повѣрити, щобы за 40 сотиковъ (8 амер. центôвъ) упало ажь два життя, а одначе въ Галичинѣ и таке лучае ся.

— Въ коршмѣ въ Добротворцѣ коло Коломыѣ настала суперечка мѣжь двома зарôбниками о 40 сотиковъ довгу. Довжникъ звинявъ ся, що не може ихъ вôддати, бо мае дома жѣнку и дѣти безъ кусника хлѣба. На сѝ слова пяный вѣритель прискочивъ до свого довжника и зъ крикомъ „не вôддашь“ проколовъ его ножемъ разъ въ руку, а другій разъ въ груди. Раненый мавъ ще на стôлько силы, що вырвавъ нôжь зъ рукъ напасника и розпоровъ ему нимъ черево. На крикъ раненыхъ збѣгли ся люде, прибѣгла вôйскова патруля (дѣяло ся пôдчасъ маневрôвъ), але застали лише два тѣла въ калужахъ крови. Одного зъ раненыхъ, именно того въ черево, привернено до свѣдомости и вôдставлено до вязничного шпиталя въ Коломыѣ. Другій сконавъ по годинѣ муки.

— **Выдѣлъ** братства св. А. А. Петра и Павла въ Plymouth, Pa. складае сердечну подяку за присланѝ »Свободою« грошѣ, котрѝ оферували на церковъ.

А. Шкуратъ, предс. С. Гринякъ, секретаръ Г. Грущакъ, М. Осѣракъ, Ст. Прибищь.

— **Грошѣ** вôдъ Пов. Редакціи »Свободы« присланѝ на мои руки для страйкерôвъ роздѣливъ емъ въ той способъ: Ив. Янковичь $1.00. Ив. Гасичь 1.00, Цанько Бобакъ 2.00, Андрей Дзюмбелякъ 1.00, Василь Ревілякъ 1.00, Юст. Лещиньскій 1.00, Фильо Ватраль 70 ц, Ив Куртый 70 ц. Сильвестеръ. Ґаликъ 10 ц, Разомъ 8.50. Тотѝ члены Р. Н. С. складають сердечну подяку Пов. Ред. »Свободы.«

Алексій Шаршонь
Членъ Р. Н. С.

Адресарь

Братствъ и М. Р. Н. С. належачихъ до Р. Н. Союза.

Ч. 1. Мѣсцевый Рускій Народный Союзъ, Шамокинъ, Па. — заложеный 11. Новембра 1888 р.

Гавріилъ Мялинякъ, предс., Максимъ Полякъ, касіеръ, Симеонъ Хорощакъ, секретарь, Excelsior, Pa. North Co. Митинґи вôдбувають ся въ кожду Недѣлю передъ першомъ. Ситизенôвъ числить 98.

Ч. 3. Братство св. Іоана Хрестителя, Олифантъ, Па.— заложене 1888. р.

Юрій Хилякъ председатель, Григорій Сембратъ касіеръ, Онуфрій Ковтко секретарь Box 287 Діонизій Мурдза секретарь М. Р. Н. С. Olyphant, Pa. Мітинґи вôдбувають ся кождои Недѣлѣ по першôмъ въ рускôй школѣ. Ситизенôвъ числить 65.

Ч. 7. Братство Покрова Пр. св. Богородицѣ Микаду, Па. заложене 20 Децембра 1897 р.

Константинъ Поступакъ предсѣдетель, Иванъ Мацко заступникъ, Михаилъ Драньъ касіеръ, Дмитро Капѣтула, Box 105 McAdoo, Pa. секретарь, Иванъ Корба надзиратель касы. Мітинґи вôдбувають ся кождои першои Недѣлѣ въ мѣсяци въ рускôй школѣ. Ситизенôвъ числить 24.

Ч. 12. Мѣсцевый Рускій Народный Союзъ Юнкерсъ, Н. Й. заложеный 1897 р.

Осифъ Вариха председатель 46 Washington str., Алекс. Трамбачь касіеръ 355 Nepperhan str. Дмитро Кузякъ секретарь Box 178 Yonkers, M. Y. Мітинґи вôдбувають ся кождои 3 Недѣлѣ по першôмъ.

Ч. 15. Братство св. Іоана Хрестителя Буфало, Н. Й. заложене 11 Априля 1897 р.

Стефанъ Мидзанъ председатель, Михаилъ Котелецъ заступникъ, Павло Вачна касіеръ, Иванъ Лещишинъ секретарь, Иванъ Бурштинъ заступникъ, Михаилъ Пилиця и Васько Юрчакъ опѣкуны хорыхъ, Николай Серединьскій секретарь М. Р. Н. С. 288 Austin str. Black Rock, Buffalo, N. Y. Мітинґи вôдбувають ся въ першу Недѣлю по першôмъ. Ситизенôвъ числить 5.

Ч. 16. Братство Рождества Пресв. Богородицѣ Лансфордъ, Па. заложене 7 Сентембра 1894. р.

Теодоръ Плюта Box 264, Дмитро Молотцякъ касіеръ, Герасимъ Сидорякъ секретарь Box 121, Михаилъ Терепанъ секретарь Р. Н. С, Coal Dale, Pa. Schuylkill Co., Михаилъ Ковачь писарь Р. Н. С. Иванъ Урда писарь братства Андрей Марущакъ мѣстопредсѣдатель, Сидоръ Скарлошь дозорця касы. Мітинґи вôдбувають ся два разы на мѣсяць въ кожду другу Недѣлю по выплатѣ.

Ч. 26. Братство Пресв. Богородицѣ Беллевернонъ, Па. заложене 26 Марта 1899 р.

Василь Ядловскій пред., Онуфрій Хома заступникъ, Михаилъ Ядловскій касіеръ, Андрей Кардашь заступникъ, Теодоръ Фрицкій секретарь Box 358 Pricedale, Pa. Мітинґи вôдбувають ся въ Недѣлю по 15 въ домѣ Мих. Ядловского. Ситизенôвъ числить 5.

Ч. 28. Братство св. Иліи Маганой Пленъ, Па. — заложене 27 Юлія 1897 р.

Павло Грячишинъ председатель, Гаврило Соцко заступникъ, Николай Дембицкій секретарь Mahanoy Plane, Pa. Schuylkill Co., Гнатъ Стецъ касіеръ, Иванъ Пустельникъ заступникъ, Яцко Яцила контрольоръ Антоній Пастухъ докторь брацкій, Владиславъ Стецъ капитанъ. Федоръ Стасѣцкій дверникъ. Мітинґи вôдбувають ся въ першу Недѣлю мѣсяця Ситизенôвъ числить 3.

Ч. 31. Братство св. Арх. Михаила Елеонора, Па. — заложене 16 Августа 1899 р.

Ник. Добровскій председатель, Юрко Шпонта заступникъ, Семанъ Прочко секретарь Box 133, О. Ксеничь заступникъ, Иванъ Канторъ касіеръ, Антоній Ковальчикъ заступникъ, Михаилъ Горнякъ хорунжій, Андр. Ханасъ капитанъ. Мітинґи вôдбувають ся въ 2 Недѣлю по першôмъ въ домѣ Н. Добровского. Ситизенôвъ числить 4.

Ч. 32. Братство св. Ап. Петра и Павла Травґеръ, Па. заложене 29 Октобра 1899 р.

Иванъ Червѣнка председатель, Єндредъ Матей заступникъ, Иванъ Гардый секретарь, Андрей Овсакъ записникъ, Петро Єленовскій касіеръ. Мітинґи вôдбувають ся кожду остатну недѣлю мѣсяця въ церковнôй гали.

Ч. 35 Братство Трехъ святителей Вѣтней, Па. — заложене 11 Лютого 1900 р.

Иванъ Сопчичакъ председатель, Иванъ Возьнякъ заступникъ, Спиридонъ Горощакъ касіеръ, Петро Квочка заступникъ, Петро Завада Box 34 Whitney, Pa. Мітинґи вôдбувають ся въ Недѣлю по 15 кождого мѣсяця. Ситизенôвъ числить 4.

Ч. 36. Братство св. Іоана Хрестителя Скатделъ, Па. — заложене 17 Юнія 1900 р.

Андрей Пелешь председатель, Павло Федакъ заступникъ, Николай Скуба секретарь Box 280 Scottdale, Pa. Westmoreland Co., Андрей Когутъ заступникъ Теодоръ Ярошь касіеръ, Петро Чуликъ заступникъ, Грицъ Тузъ дверникъ, Михаилъ Присташь дозорця хорыхъ. Мітинґи вôдбувають ся въ Недѣлю по 15 кождого мѣсяця. Ситизенôвъ числить 1.

(Дальше буде.)

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный председатель: о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь: Д. Д. ПИРЧЬ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіерь: АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.... М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря.......... С. Ядловскій NEW YORK, CITY.
Заст. касіера.............. И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ............ Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.......... Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.......... Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь.......... McKeesport, Pa.
Андрей Добошь.......... Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ.......... Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N. J.
К. Кирчôвъ, 102 Morris Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Теодозій Лабовскій, орґанізаторъ „Р. Н. Союза“, мае право орґанізувати новй братства, записувати новыхъ членôвъ, такъ старшихъ якъ и дѣтей до „Союза“, поясняти статуты, словомъ старати ся о приєднане якъ найбольше членôвъ для „Союза“.

Въ мѣсяцю септембрѣ с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

Ч. 4. Глива Василь
Вайда Лука
Феценца Орестъ
Покотило Иванъ
Спякъ Максимъ
Фецеца Марія, дитина
„ Евгенія „
„ Василь „
Ступѣньскій Алекс. „
„ Стефанъ „
Ступѣньска Юлька „
„ Ева „
Банясь Мих. „

Квітъ

на шестьсотъ доларôвъ, котй п. Іоанъ Червѣнка, п. Іоанъ Гардый и п. Андрей Овсакъ отримали яко посмертну запомогу по Андрею Станѣславъ зъ Головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Trauger, Pa. Sept. 26. 1902.

Іоанъ Червѣнка,
Іоанъ Гардый,
Андрей Овсакъ.

СВѢДКИ: Теодозій Лабовскій, А. Овсакъ.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Р. Н. Союза
Іоанъ Гардый, секретарь. Іоанъ Червѣнка, председатель.

Справоздане

председателя контрольнои комісіи Р. Н. Союза зъ дотеперѣшнои дѣяльности.

О. Николай Подгорецкій, председатель контрольнои комісіи „Р. Н. Союза“, на засѣданю урядникôвъ въ Скрентонъ, Па. дня 10. липня б. р. зажадавъ контрактôвъ вôдъ головныхъ урядникôвъ що до ихъ вынадгородженя а то въ той цѣли шобы на будуче котрый зъ нихъ не наробивъ тôлько лиха и коштôвъ, якъ прим. б. касіерь А. Шлянта. И якъ вѣдомо вже читателямъ, що Д. Д. Пирчь, гол. секр. и А. Шаршонь, гол. касіерь пôдписали власноручно контрактъ, на те вынадгородженє, яке имъ ухвалила гол. конвенція.— о. Николай Стефановичь гол. председатель, заявивъ въ присутности всѣхъ урядникôвъ, що вôдъ „Союза“ не жадае жадної платнѣ и що даромъ буде працювати, якъ и прочй урядники. — Окрôмъ того председатель контр. комісіи постаравъ ся, що на книжкахъ банковыхъ есть лишь написъ; „L. Russian Nat. Union America“, а жадного больше имени урядникôвъ нема.

Подаю до публичнои вѣдомости, що перше засѣдане урядникôвъ булобъ скôнчило ся за оденъ день, але черезъ крутарство А. Шлянты зъ вôдданемъ касы протягнуло ся було ажъ три дни 8, 9, 10, юлія б. р. и помимо нечесного поступованя А. Шлянты. такой урядники новй змусили его до вôдданя цѣлои касы при помочи лоера.

Опôсля зъѣхавъ ся предс. контрольнои комісіи зъ гол. секретаромъ и гол. касіеромъ въ Скрентонъ 22. юлія б. р. и вручивъ головному секретарови нову книгу ресітову приходôвъ и розходôвъ (асигнаты) и впровадивъ въ жите часть нового дѣловодства въ Союзѣ, а при тôмъ порôвнавъ книги секретара зъ касіерскими. Тоже замовивъ потрѣбнй книги декляраціи, новй грамоты, вôдзнаки и прочй выказы.

Дня 1. вересня б. р. зъѣхавъ ся знову Ник. Подгорецкій зъ Д. Д. Пирчомъ и зъ А. Шаршоньомъ въ Олифантѣ, и выготовили квартальне касове справоздане, порôвнали всѣ свои книги и уложили порядокъ, пôсля котрого будуть що мѣсяця точно оголошувати ся справозданя тай цѣле дѣловодство буде управильнене.

При тôмъ роздѣлено касу на фонды. Фондъ сиротскій (депозита) въ сумѣ $4763.54 (въ той сумѣ мѣстять ся вже $300.00 по бл. А. Романишину, тай $300. по бл. ц. М. Гойсаль) есть умѣщеный на особной книжцѣ въ Lackawanna Trust and Safe Deposit Company въ Скрентонъ, Па, а прочй грошѣ въ Peoples Bank въ Скрентонъ и въ Market street Nat. Bank въ Шамокинъ.

Всѣ выплаты въ Союзѣ дѣють ся при помочи чекôвъ, котрй мусять бути пôдписанй председателемъ, секретаромъ и касіеромъ.

Станъ касы по день 31-го августа, 1902 вѣдомый вже читателямъ и зъ квартального справозданя.

Джерсіситі, Н. Дж. 14. вересня 1902.
Николай Подгорецкій
председатель контрольнои комісіи Р. Н. Союза.

Оголошене.

Основане братство св. Петра и Павла въ Gradatim, Pa. зъ членами Петро Вѣняръ, Семанъ Гирила, Федоръ Гирила, Константинъ Бодакъ, Иванъ Хандоба, Николай Букякъ, Опуферъ Бережный, Михайло Букякъ, Петро Мацекъ, Антонь Суда, Иванъ Пласконь, Михайло Пласконь, Михайло Хандоба, зголосило ся до Р. Н. Союза Єсли хто знае яку перешкоду противъ ихъ принятія нехай повѣдомить о тôмъ гол. председателя.

Д. Д. Пирчь, г. секр. М. Стефановичь, председатель.

Подаемо

до вѣдомости всѣмъ братямъ, членамъ нашого Р. Н. Союза, що зголосило ся нове братство зъ Ford City, Pa. котрого члены хочуть стати членами такожь Р. Н. С. Братство се зôстало вписане яко членъ Р. Н. С. вôддѣлъ 63. Єсли до 14 днѣвъ вôдъ дня сего оголошеня не отримаемо жадного протесту противъ принятія того братства, се братство зôстане приняте яко членъ Р. Н. С. Протесты треба засилати до председателя Р. Н. С.

Д. Д. Пирчь, г. секр. М. Стефановичь, г. председатель.

РОЗМОВА

ансонійскихъ кумôвъ Петра и Яцка.

(Надослане).

Петро: — Дай Боже добрый вечеръ.

Яцко: — Дай Боже й вамъ. Прошу, сѣдайте, • койсте пришли.

П. — Тамъ - зато емъ ту пришовъ, щобы ся менѣ одробиньки часъ розорвалъ. Принюсъ емъ вамъ ту пекло-творну правду. Перше у насъ народъ ще живъ якось въ спокою, а теперъ то дѣлить ся.

Я. — То вы ще отримуете те плюгавство?

П. — Ба, пакъ сами присилають.

Я. — Не знате часомъ, що то за редахторы що таке имъ не вприкрить ся?

П. — Не знате? Єй видають таки неробы, що хотять легко жити а не робити, тай неспокой засѣють •помежи рускій народъ.

Я. — Може знову є що зъ Ансоніи?

П. — Якъ бы нѣ! читайте. Нашй песики ще брешуть.

Я. — И Хтобы то таке писавъ?

П. — Перше гварили люды, же про нашу громаду такъ старатъ ся цареславный коршмаръ и той, що на лазареву нюту спѣватъ. А теперь я гадамъ, же то таки свои хруники плюють на власну громаду.

Я. — Я такъ само. Тй три чи штири дописи зъ Ансоніи мусѣла подати до нюйорскои шматюхи якась трупя голова.

П. — Трупя якъ трупя, але тй дописи пускають не зъ Ансоніи, та такй, що богато знають, а мало розумѣють. Они, видишь, хотѣли бы всѣмъ рядити, але такъ, абы имъ нѣхто не дививъ ся на руки. Перешкодою имъ священникъ, бо заказують по коршмахъ новй вѣры закладати. За те они кидають ся на каждого парафіянина, що не помагае имъ брехати.

Я. — Таки такъ. Они заразъ попôвскимъ пôдлизникомъ звуть, якъ не по ихъ сторонѣ. Отъ я разъ на мітинґу ставъ и хотѣвъ гварити, а ту вамъ якъ зôрвесь оденъ зъ тыхъ песикôвъ, якъ зачне трѣщати, якъ бы яловецъ запаливъ, що ажь смѣхъ.

П. — Навѣть власныхъ людей паскудять, що самй повибирали до рады. Вже описували председателя церковного комітету, потомъ обрехали секретара, тай ще пописали таке, що его нѣбы попъ возивъ до Гарісбурґу, а той чоловяга навѣть не бувъ въ Гарісбурґу. А теперь брешуть далѣ.

Я. — Отъ сама мѣшокъ дре и сама квѣчить, — було недавно въ нашой „Свободѣ. Такъ и зъ тыми мудрагелями.

П. — Правда. Сами всьо роблять, а на другихъ зва люють. Якъ бы сами рядили и сами робили и сами собѣ платили за роботу коло церкви, то бы було олрайтъ.

Я. — Етъ, що тамъ больше о тôмъ гварити. Ганьба та тôлько. Не досыть, же чужи и вороги ихъ ѣдять, то они ще й мѣжь собою гризуть ся.

П. — А чи чули вы, що въ нашой Дерби злапали якогось розбôйника?

Я. — Чувъ. Вôнъ — видите — мавъ замордувати якусь папю въ Ню Йорку.

П. — Замордувавъ, а потôмъ въ куфри вывѣзъ ажь за Джержу и вкинувъ до каналу.

Я. — Въ шапѣ гваривъ менѣ басъ, же вôнъ ма бути міліонера сынъ, называтъ ся Юнґъ, и належить до такои вѣры, же можна мати богато женъ.

П. — Такъ. Они звуть ся Мормоны.

Я. — То то правда!

П. — Якъ бы не мала бути правда, якъ имъ такъ ихъ вѣра приказуе. Отъ наша вѣра приказуе мати лемъ одну жену, а прецѣнь суть такй Русины, що въ краю мають жену, и ту мають жену, тай сами женять ся и сами розводять ся.

Я. — Та де такій мае яку вѣру?

П. — Добранôчь.

Я. — Добранôчь.

Рускій робôтникъ.

Михаилу Яцковичу

дочасному іерею въ Scranton, Pa.

Приберп цня, дай ему имня буде изъ него Яцковичь Мінька, значитъ что Вы тѣломъ куртй, душовъ слабй, умомъ порожни другихъ осуждати, мѣсто пустыхъ балакань волѣете вытерти собѣ носъ.

Trauger, Pa. Sep. 29. 1902.
Михаилъ Балогъ рус. гр. к. духов.

Чт. Церковной громадѣ въ Windber, Pa.

Увѣдомляю Васъ, что мене анѣ св. Престолъ въ Рими, анѣ Влада Апост. Visitator омъ неназначили, и такъ прошу въ справахъ о. Грибовского и $200-овъ обернутесь къ отцу Right Reverend And. Hododay-ю въ Scranton, Pa.

Trauger Pa. Sep. 29 1902.
Михаилъ Балогъ рус. гр. к. духов.

ВСЯЧИНА.

Де пайлѣпше ходити на пиво? Каждый, що любить пити пиво, нехай то собѣ затямить: До Баръ д'Афрікъ въ Кайрѣ въ Єгиптѣ. Шкода лишь, що такъ далеко Кобы такъ близше, то можна бы тамъ ходити на пиво що вечера, що вповнѣ оплатило бы ся, бо можна бы не лишь напити ся, але рôвночасно и добре попоѣсти. Тамъ дають до однои склянки пива за пястра (2 центы) ще сѣмъ тарельчикôвъ зô всѣлякими перекусками: на однôмъ лежать два кусні хлѣба, на другôмъ шѣсть оливокъ, на третôмъ кôлька кусникôвъ салаты зъ барболь, на четвертôмъ зелена салата, на пятôмъ два кусні смаженои, телячои печѣнки, величины орѣха, на шестôмъ куночка морскихъ скальокъ а на семôмъ народна страва, мягко увареный бôбъ. За каждою свѣжою склянкою пива подають и свѣжу перекуску, а выпивши пять склянокъ (10 центôвъ) мôгъ бы чоловѣкъ таки добре поживити ся всѣлякими дарами божими. Та й въ пôвнôчной Америцѣ остаточно не зле пити пиво. Ту дають деякй шинкарѣ до пива всѣлякй перекуски, якъ н. пр. кусень хлѣба зъ шинкою, кусень швайцарского сыра або хлѣбъ и яку вуджену рыбку. Але въ Кайрѣ таки найлѣпше.

Ноги вже мае...

— И щожъ Ганусю, ходить вже твой маленькій братчикъ?
— Єще нѣ, але вже мае двѣ ноги.

Важне, преважне.

Братство св. Йоана Хрестителя въ Scottdale, Pa. буде принимати въ мѣсяцю Октобру новыхъ членôвъ низше 35 лѣтъ зовсѣмъ безъ вступного. Братя Русины вступайте до нашого руского братства, котре належить ди правдивои рускои орґанѣзаціи, до Союза, не пхайте ся до чужихъ де вамъ Ляхъ або Мадяръ розказуе, зъ васъ высмѣваесь и вамъ до очей плюе. Чижь мы Русины не годнй самй собою ґаздувати тôлько все мусимо чужихъ слухати? Покажѣмь нашимъ ворогамъ, що и мы не послѣднй, що мы годнй такъ стояти якъ и другй люде. Мітинґъ вôдбуде ся 19 Октобра въ домѣ п. Дмитра Коваля.

А. Пелешь председатель, Н. Скуба, секретарь.

Всѣхъ

кому на тôмъ залежить повѣдомляю, що адресъ мôй яко секретара Бр. св. Йоана Хрестителя въ Trauger, Pa. есть слѣдуючій:

MICHAEL JUSZCZAK
Box 2, United, Pa,
Westmoreland Co.

Братство Прес. Богородицѣ въ St. Clair, Pa. выбрало на рôчнôмъ мітинґу слѣдуючій урядъ: Гр. Поляньскій, председатель, М. Леґеза заступникъ, Иларій Телепъ секретарь, Ст. Ракъ заступникъ, Вас. Хома касіеръ, Ив. Коцибанъ заступникъ, Ив. Гудакъ маршалокъ, Кипр. Стецъ и Прок. Демяновичь дозорцѣ хорыхъ, Вас. Кроль и Т. Жиличь дверники. Приступайте Русины до нашого братства, доки тôлько **доляра вступне.** Забеспечи ся чоловѣче доки еси здоровъ, щобысь не жалувавъ по тôмъ, якъ тя покалѣчить и не плакавъ на свой глупый розумъ, бо тогды бувбысь радъ, щобы тя хто поратовавъ.

Иларъ Телепъ, секретарь.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ прятелôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за каждое оголошеня наперед.

Повѣдомляемо

всѣхъ членôвъ руского братства св. Йоана Хрестителя въ Desloge Mo., що рôчный мітинґъ въ справѣ выбору уряду и другихъ важныхъ справъ вôдбуде ся дня 12 Октобра о пôвъ до першои пополудни. Хто не явить ся на мітинґъ заплатить **50 центôвъ кары.** Того самого дня будемо принимати до братства за зниженимъ вступнымъ а до Р. Н. Союза до 35 лѣтъ безъ вступного.

Ал. Балѣгроцкій, секретарь.

Безъ вступного

будуть принимати новыхъ членôвъ до братства св. Ап. Петра и Павла въ Carnegie, Pa. дня **12-ого** Октобра **1902** року. Не забудьте сего братя Русины и не жалуйте тыхъ пару центôвъ, щобы себе и свои родины забезпечити, бо не скоро по невчасѣ грѣхôвъ жалувати. Отъ Яцко Коваль родомъ зъ Высовы, Горлицкого повѣту, пôшовъ здоровъ до Питсбурґа на весѣле а вернувъ, захорувавъ и померъ осиротивши жену и дѣти, що въ краю будуть гôрко за нимъ плакали бо не палежавъ до жаднои орґанізаціи. А 16-ого Октобра будемо мати красный баль на доходъ братства на котрый просимо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ.

П. Щерба, секретарь.

Добра способность

для Русинôвъ на околици Lansford, Nesquehoning, Hauto, Coaldale и Geritan. Наше братство Пресв. Богородицѣ въ Lansford, Pa. буде принимати въ Октобру новыхъ членôвъ безъ вступного до 35 рокôвъ, а вызше 35 рокôвъ за таляра вступного. Рôвножь принимаемо дѣти до асекураціи вôдъ одного року житя безъ вступного а платять лишь по 25 центôвъ на мѣсяць. Мітинґи будемо мати два: **12-ого и 26-ого** Октобра. Дѣти можна записати такожь въ школѣ безъ мітинґу, у секретара братства або у п. А. Добоша.

И. Терапанъ секр.

Оголошене.

Котра руска громада потрѣбуе священника на яку потрѣбъ, або хотѣлабъ достати сталого священника, нехай удаесь до секретаря Духовнои Рады на адресу:

Rev. St. Makar,
Box 13, — Mt. CARMEL, PA.

Где есть?

Феціо Константкевичь, родомъ зъ Вишоватки въ Галичинѣ. Прійшовъ до Америки два роки тому назадъ и [illegible]авъ за 7 мѣсяцѣвъ въ Waterbury, Conn. Хто бы знавъ де вôнъ е, нехай пише на адресу:

Mrs. Anna Konstankiewicz
20 North str. Waterbury, Conn.

Шукае мѣсця,

Дякъ зъ добрымъ голосомъ, умѣе вести хоръ и учити дѣти. Близшихъ пояснень удѣляе Редакція „Свободы“.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
2 N. Main Str, Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу грунтову, або хоче водобрати грошѣ або спадокъ въ старомъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вонъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія. 4ar03

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкавє, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
знаменито заряджений готель въ Derby, Conn,
близько дипа, 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрѣ Русины! Обслужать васъ скоро и вѣчно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда, де и якъ удаватись въ справахъ грунтовыхъ въ старомъ краю. До свого заходѣтъ до свого!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Також посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо зложили кавцію (заруку).

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЪ.
—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджуе всякій справы грунтовѣ и зв'язкові зъ старымъ краемъ. Выробляе повномочія, купуе або продае мастки, веде процесы, довершуе подѣлу маєтковъ, колектуе грошѣ зъ старого краю, увольняе вôдъ асентерунку и т. п. Продае также шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекуруе вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J. 2 ≡ 02

Не тратьте доброи нагоды, лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ померших нагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила. Маемъ руский желѣзнѣ хресты, гарнѣ и досыть великѣ по 5 доляровъ и дорожшѣ. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о померш[illegible]мъ, якого забажаете. Треба тôлько прикрутити до подставы и положити на могилѣ. Пишѣтъ не польски по илюстрованый катальогъ.
Адреса:
NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY, PA. 5 02

ОДИНОКИМЪ
найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякі друкарскѣ працѣ красно и дешево,— якъ нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є погребно.
Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
NEW YORK, N. Y. 7 03

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИЯЛИСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особлившої опіки.
Офіс: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. Телефон Nr 1673

Юрко А Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митінґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

Велика фабрика циґаровъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПÔЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

...єстѣ и околици знають дотую фабрику, бо всѣ лишь туюють, а курцѣ-знатоки твердять, лѣпшихъ циґаровъ не найдете въ Пенсильвенії.

Впрочемъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:
CIGAR MANUFACTUR. CO.
17≡02 Mt. Carmel, Pa.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салонъ рускій. — Найлучшій напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмантого гатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Браты Русины до свого братчика Юлька.

Гавріилъ Дзядикъ,
130 Main Str.
DERBY, CONN.

Першій и одинокій рускій аґентъ въ тыхъ околицяхъ и на цѣлый Конектикутъ. Спродае шифкарты на всѣ лініи и на найлѣпшй шифы до и зъ всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ компанічныхъ.

Посылае грошѣ скоро, таньо и безпечно до всѣхъ частей свѣта.

Мае також знаменито заряджений сторъ, ґросерию и бучерию. Мае на складѣ и продае краевѣ и американьскѣ патентованй медицины и розличнй дробязґовй товары, якъ jewelry stationery и кухоннй рѣчи.

Русины! Часъ вже перестати жидôвъ спомагати, коли все потрѣбне достанете за ту саму цѣну у свого старого знакомого. Мешкае на 128 Caroline Str.

Нумеръ телефону 139—4.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компании, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00
Заряджае нимъ:
Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ ВАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найлішших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої класи годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морской пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор пінки цигарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. цигарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлі з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглидання і відіслання назад на наш кошт єсли не подобають ся. Де нїт експресового офісу треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане єще кишенковий ніж даром і всі річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ єсли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ГЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Зводки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Подкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины въ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь оня затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАИЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него найдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то уже все — нѣ! Вôнъ мае що найпарад нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.
Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Выпаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускоя церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 12≡

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броваровъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Брати! замовляйте у свого!

Глухоту
також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. За тану цїну. Пиши т[illegible] сей час. Всякі поясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї Рус[illegible] St. Louis, No. 2933 Henrietta Str. 15 ≡ 02

Оденъ зъ найбôльшихъ броваровъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
328 Federal st. (мѣжъ полудневою 3 а 4-ою улицею.)
PHILADELPHIA, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему спосôбнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрой выробляють ся дуже добрй и помôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ.
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґарантуе.

J. BOBKOWSKI
ПРИЄМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.
Выпаймае також „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
✳ TROMETTER'S ✳
(Трометтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Иотравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

ST. HERMAN'S BENEVOLENT Society ORGANIZED FEBR. 1888 ROCHESTER, N.Y.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.
Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.
R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Dr. A. BACEWICZ,
421 Penn Ave. — SCRANTON, PA.

Замешкавъ на мѣсци всѣмъ добре знаного доктора Шлюпаса.

Говорить по руски, словеньски, польски, литовски и англійски.

Мае також свою аптику.

Хорй могуть его бачити въ аптицѣ мѣжъ 8 годиною рано а 7 вечеръ.

Новый телефонъ 756. 3 02

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінѣ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЪ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

J. A. QUINN,
Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на Ridge Str., Lansford, Pa. Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Co. Dale, Hauto, Summit Hill и Landsford обслужить чесно, тано и скоро. 11≡02

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПІКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

JOHN MILLER,
—Словеньско-рускій готельникъ,—
Cor. 4th &Locust st, McKeesport, Pa
недалеко B. & O. дипа.

У него дôстанете смачне пиво, скаевй ѣдла и чесну услугу. — Можна також и переночовати.

Не спомагайте чужихъ! 29 ≡ 02

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудесныхъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ нея вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій зновъ много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и усиѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его вынникаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши доктори удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторія.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други доктори и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.
Пане Професоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ
Василь Гричъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.
Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, коло ко мене въ боку въ крыжахъ. Охъ страшно терпѣла. Была въ краю всякихъ докторов. Лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда пріишла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы засланисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.
Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ похобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.
Іос. Вейнеръ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.
Милый панъ Прôфессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. По напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ краснымъ поздоровленьемъ
Анна Новачикъ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.
Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитися. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.
Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, ничо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна
Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.